

The Project Gutenberg eBook of Aura: 5-näytöksinen näytelmä, by Martti Wuori

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Aura: 5-näytöksinen näytelmä

Author: Martti Wuori

Release date: August 21, 2015 [EBook #49752]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK AURA: 5-NÄYTÖKSINEN NÄYTELMÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

AURA

5-näytöksinen näytelmä

Kirj.

MARTTI WUORI

(Esitetty ensimmäisen kerran Tampereen Työväenteatterissa
Marraskuun 2 p:nä 1912.)

Arvi A. Karisto, Hämeenlinna, 1913.

HENKILÖT:

REETU AHKIO, tehtaalainen, ikäpuoli, hiljainen, vakava, toisissa naimisissa oleva mies.

AURA, hänen vaimonsa, nuori, pulska nainen.
MANU TUULENSUU, tehtaan isännöitsijän renki, puolivälissä kolmattakymmentä oleva, komea, vilkas ja ovela mies.
LAINA TELSO, ei vielä kahtakymmentä täyttänyt sievähäkö puotityttö tehtaan osuuskaupassa.
HELENA HÄKKINEN, keski-ikäinen leski, joka pitää pientä leipä- ja ruokakauppaa tehtaalla.
VILPPU, edellisen pojintima, alulla kolmattakymmentä oleva, mutta iäkseen vielä jotensakin lapsellinen, konemies tehtaalla.
Insinööri ATTE ROSLUND, tehtaan isännöitsijä.
Pastori ELJAS PORTIMO, tehtaan pappi.
Poliisi.
Järjestysmies iltamassa.
LEMPI, 6-vuotias tyttö.
Eräs nainen (edellisen äiti).
Muita tehtaalaisia: miehiä ja naisia.

Tapahtuma: Huhmarin tehtaalla maaseudulla.
Aika: nykyinen.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS.

(Ahkion asunto: perällä ovi; oikeassa sivuseinässä ikkuna, jonka edessä kansiniekka pöytä, ja etualalla säilikkö eli piironki; vasemmalla puolella, etualalla, sivusta ulosvedettävä sänkysohva, jonka edessä kätkyt; perempänä samalla puolella hellauuni; peräseinällä vasemmalla puolen ovea ruoka-astioita ja nurkassa vesikorvo, oikealla puolen ovea matala ruokakaappi. Etualalla säilikön edessä vanhanaikuinen keinutuoli. Lapsi nukkuu kätkyessä).

REETU (Istuu paitahihassillaan pöydän ääressä syöden aamiaista.)

AURA (Tulee, tuoden syylyksen halkoja, jotka paiskaa uunin eteen). Yhäkö sinä, Jumalan luoma, siinä vielä istut ja syöt?

REETU (Hiljaisesti). Olisit, Aura hyvä, hiukan hiljempaa, ettet taas lasta herättäisi!

AURA (Tiuskaisten). Minä sille yhtä, sa mulle toista! Sanoin, että laita jo luus' täältä, muuten myöhästyt palokunnanharjoituksesta.

REETU: Johan minä tästä ... heti.

AURA: Ei vain heti, vaan paikalla! (Alkaa korjata ruokia pöydältä.) Muutenkin olet semmoinen vanha vetelys ja kun aamuselta jo noin ahmit vatsasi täyteen, niin et pysy muiden perässä lainkaan.

REETU: Mitä se nyt tuo tuommoinen puhe taas?...

AURA (Raskaasti huohtaen). Sitä se on, etten minä enää päivääkään siedä tätä elämätä kanssasi. (Vilkaisten ikkunaan.) Näetsen, tuossa jo Manu ja Vilppukin ovat sinne menossa.

REETU: Annahan, juon edes vielä vähän piimää särpimeksi! (Tavoittelee piimähaarikkoa, jonka Aura on ottanut käteensä.)

AURA (Työntää haarikon Reetulle). No, juo, juo niin, että halkiat!

REETU (Juotuaan siunaa hiljakseen ruo'an. Sitte taputtaen Auraa olkapäälle). Kiitos sullekin, Aura hyvä!

AURA (Kohouttaa olkapäätään niinkuin Reetun taputusta väistäen). Mokokakin! — No, ala pukeutua sitte!

REETU: Minnekäs sinä sen palomiespaitani panitkaan?

AURA: Ihan sinua pitää kuin pientä lasta ikään hoitaa! — Tuollahan tuo riippuu uunin vieressä takkisi alla. (Menee, sieppaa ne vaatekappaleet ja viskaa Reetun syliin.) He!

REETU: Ka, siinäkö se olikin?! Kiitos! (Alkaa pukeutua. Hetkinen vaitioloa.)

AURA (Tuon tuostakin kärsimättömästi silmäillen Reetuun). No, joutuun, joutuun!

REETU: Niin vastahakoista on tänään tämä lähtö: ei tekisi mieli ollenkaan.

AURA: Eipä kai! Laiskotella tietysti olisi parempi.

REETU: Tekisi sitä näin pyhäpäivän aamuna vähän mieli levätäkin ja lueskella.

AURA: Ja antaa muitten harjoitella tulen vaaran varalle! Vähänpä sitä ajattelet, jos sattuisi tehtaalla tuli irtipääsemään! Ja vähänpä taitaisi sinusta apuakin olla, jos niin hullusti kävisi!

REETU: Vähänpä taitaa palokunnastakin apua olla, jos Jumala tahtoo meitä semmoisella onnettomuudella rangaista.

AURA: Niin että parasta on ihmisen vain, sinun oppisi mukaan, jättää kaikki oman onnensa nojaan.

REETU: Ei oman onnensa, vaan Jumalan!

AURA (Naurahtaa ivallisesti). No, no! Joutuun, joutuun! Ja laputa tiehesi!

REETU (Vakavasti). Ole tuossa jo huutamatta! Lähden minä tästä vähemmälläkin.

AURA: Kumpikohan se nyt huutaa, sinä vai minä?

REETU: On tätä jo ristiä!

AURA: Vai ristiä?! Kellä, kellähän sitä on enemmän, sinulla vai minulla?

REETU: Ole jo, ole jo! Herätät pikku Sirkkuseni! Näetsen! (Soudattaa kätkyettä.)

AURA: Mokomankin kakaran!

REETU: (Hyräellen). "Nuku, nuku, nurmilintu, väsy, väsy, västäräkki..."

AURA: Keh, keh! Koko akka olet mieheksesi!

REETU: Minä sinua pyydän, Aura, kauniisti: pysy kotona! Älä jätä Sirkkustani tänne yksin nälissään huutamaan! Ethän?

AURA: On teistä vitsausta molemmista, Herrajumala sentään! Niin on tässä sidottu, ettei enää liikkumaankaan pääse. Jospa korjaisi sinun Jumalasi jo tuonkin pennun!

REETU: Taivas sinua varjelkoon! Äitkö se lapsestaan tuolla lailla puhuu?! Ihanhan sinä olet petoa pahempi!

VILPPU (Aukaisee oven raolleen ja kurkistaa huoneeseen). Päivää!

AURA: Vilppu! Käy sisään!

10

VILPPU (Myöskin palokuntalaisen pukuun puettuna astuu kynnykselle). Eikös Ahkio lähde harjoitukseen?

REETU: Lähden. Juuri olin lähdössä.

AURA (Aivan toisella tavalla, lempeällä ja miellyttävällä äänellä). Tietysti. Valmishan se jo on lähtemään. (On korjaavinaan Reetun paidan laskoksia.) Noin!

REETU (Katsoo pitkään Auraan, ihmetellen hänen mielenkielisyyttään vieraan läsnäollessa). Sekös nyt...!!

AURA: Eikös Vilppu istu?

VILPPU: Kiitoksia! Eipä ole aikaa.

AURA: Niin, sitähan se on! Ei ehtisi kahvikaan. Olisinhan tahtonut vähän siitä tääniltäisestä iltamasta tiedustella.

VILPPU: Ettäkö mitä?

AURA: Niin, että mikä näytelmä siellä "talolla" tänä iltana esitetään?

VILPPU: "Umpisolmu", kolminäytöksinen ilveily. Helkkarin hauska kappale.

AURA (Naurahtaen). Johan se sitä nimestäkin päättäen tietää.

VILPPU: Sinne kai sitte Aurakin?...

AURA: No, eiköpähän. (Vilkaisten Reetuun.)

REETU: Mitä sitä nyt joka kerta!

AURA: Vai joka kerta?! Kotona istun kuin myyrä ja homehdun. (Vapulle.)
Ja tanssia, tietysti, sitte on jälestä?

VILPPU: No, niin että palkit paukkuu. Ei sieltä Aura pois saa jäädä — koko tehtaamme koristus! Ja ilo!

AURA (Mairesuuna). Mitä ennen lienen tehtaan tyttönä ollut. (Huoahtaen)
Vaan nyt ei ole ajat niinkuin oli ennen.

VILPPU: Ehkäpä lähtee Ahkio mukaan?

REETU: Kukapa se lastamme jäisi sillä aikaa katsomaan?

VILPPU: Ainahan sitä jotenkuten ... jonkun saa.

AURA: Ei se lähde. Ei se Sirkkusta jätä. Se niin mielellään kotona istuu ja lepää sunnuntai-illat. Eikö niin, ukko?

REETU (Myöntäen). No, no!

AURA: No, niin! Noin se aina sitte suostumuksensa möräyttää lopuksi.

HELENA HÄKKINEN (Tulee.) Huomenta, päivää!

AURA: Helenakin! Päivää! Ja terve tuloa! (Kättelee Helenaa.)

HELENA (Katellen Reetua). Terveeks! Ja hyvästi teille samalla! Siellä ovat jo miehet rivejään ojentelemassa, niin että juoskaa joutuun!

REETU: Sinnehän sitä juuri ollaan lähdössä.

HELENA: Ja me jäämme tänne Auran kanssa kahvia juomaan ja juoruamaan.
Tuossahan se näkyy pannukin jo hellalla pokshtelevan.

AURA: Kyllä se siitä heti joutuu.

VILPPU (Auralle). Hyvästi sitte! Illalla siis "talolla" tavataan.
(Reetulle.) Mennään!

REETU: Mennään! Hyvästi! (Hän ja Reetu menevät.)

HELENA: Vai "talolle" siis tänä iltana? Ja tanssimaan?

AURA (Keittäen kahvia, jonka sitte tuo pöytään). Täytyyhän sitä, Helena hyvä, henkensä pitimeksi vähän huvitellakin.

HELENA: Henkensäkö pitimeksi? Mikäs se nuorelle emännälle nyt niin on raskaaksi käynyt?

AURA: Mikäkö on käynyt?

HELENA: Niin, sitähän minä kummissani kyselen.

AURA: Tuo tämä elämäni, hyväseni.

HELENA: Ihan minä sinua jo katselen, suu kolmantena silmänä! Noinko hyvän miehen eukkona, kuin Reetu Ahkio on?!

AURA: Hyvä, kelle hyvä, vaan ei minulle.

HELENA: Jo nyt minä kummia kuulen. Ja vasta vuoden naimisissa olette olleet.

AURA: On sitä jo siinäkin!

HELENA: Eikä puutetta mitään. Talteen oli Ahkio ansiotaan pannut etkä sinäkään tyhjin käsin miehelle mennyt.

AURA: Siinäkö se varallisuudessa sitte aina onnikaan on?!

HELENA: Jokos se mies sitte sinuun kyllästynyt on, vai mitä teidän välillenne on tullut? Eihän se toki sen luontoinen ole, että vaimoan pahoin pitelisi, kah!

AURA: Vaikea se on kolmannen ihmisen kahden hengen avioelämää arvostella! Sillä paljon siinä on semmoista, jota ei korva kuule eikä silmä erota.

HELENA: Niinpä niin, Aura kulta, mutta enpä tuota toki olisi Ahkiolta odottanut, jos se hänen syykseen lankeaa!

AURA: Siinäpä se! Ei, näämmä, sovita yhteen. Mutta olkoon! En tahdo sitä asiaa sen enemmän penkoa. Jääkööt nyt sanomatta!

HELENA: Näkeehän tuon osaksi sanomattakin. Onhan iässäänne ero ja suurikin. Ja kun vanha aina katsoo elämää toisella silmällä kuin nuori, niin arvaahan jo asian vähän siitäkin.

AURA: Voihan se olla sitäkin. Enpä sitä kiellä.

HELENA: Mutta eipä olisi sitte pitänyt vanhalle mennä, jos luonto, tuota, niinkuin nuorempaa vaati.

AURA: Vai ei olisi pitänyt mennä?!

HELENA: Niin, tuota, enhän minä sitä nyt ihan silläkään lailla, meinaa, sillä tunnenhan minä asian...

AURA: Sehän se minua kummastutti kuulla semmoisen sanan Helenalta, joka on ainoa, joka sen asian oikeinpäin tietää...

HELENA: Niin, en, Jumal' avita, ole siitä kellekään sanaakaan hiiskunut, niinkuin sen lupasin ja vannoin. Mutta sitähan minä meinaan, että olisi pitänyt vaatia isännöitsijän sen asian silloin toisella lailla reilaamaan.

AURA: Hyväpä siitä asiasta nyt on perästäpäin puhua.

HELENA: Onhan se, hyväseni, sitäkin. Ja parhainpäin kai se insinööri luuli silloin asiansa toimittaneensa, kun sinut Ahkiolle naitti, sillä tuskinpa hän tiesi parempaa miestä koko tehtaalla olevankaan.

AURA: Hyvinhän se ne omat jälkensä peittymään sai sillä lailla.

HELENA: Hätäkös?! Kun rahaa on, niin rahalla saa jos mitä aikaan.

AURA: Vaan ei siitä ainakaan minulle onnea koitunut, sen nyt kyllä tunnen.

HELENA: No, kah, mutta peittyihän siinä samassa sinunkin onnettomuutesi. Ja onneahan se on, tiedän mä, kai vähän sekini.

AURA: Mitä lienee! Olisinpa, kissa vie, pitänyt mielummin tuon kakaran aviottomanakin, kuin nyt sen omallatunnollani kannan, että se vieraalle työnnettiin, joka sitä omakseen luulee ja itseään sen isäksi, sillä kaupalla, että minä muka, onnellisiin naimisiin joutuisin.

HELENA: Niinköpä olet vissi, että...

AURA: Ettäkö se on Roslundin ja minun?

HELENA: Niin, tuota, että Roslund sen isä on?

AURA: Enhän minä toki semmoinen hutsu ole, Helena hyvä.

HELENA: Mitä Aura nyt?! Taivaan Jumala! Enhän minä niin tarkoittanut. Mutta jos se Ahkion olisi sittenkin. Eihän teidän valinne huonot olleet ennen yhteenmenoannekaan. Sitähän minä, että ehkäpä hänellä todellakin olisi syytä sitä omanaan pitää?

AURA: Eipä ei. Kyllä ei hän niin pitkälle ennen aikojaan mennyt, vaikka kovin mieltyneen näköinen minuun kauan olikin.

HELENA: No, kun ei, niin ei. Eikäpä taida sitte mies parka aavistaakaan koko asian laittaa?

AURA: Aavistaako taikka ei, sitä en tiedä. Saattaa tietää ja saattaa olla tietämättä. Voi olla siitä välittämättä, mutta voi myös olla sokea. Kuka sen oikein ymmärtää.

HELENA: Eiköpähän sen tunteet sinua ja lasta kohtaan kuitenkin todista, mitä miehen mielessä liikkuu.

AURA: Ellei vain ole teeskentelevinään. Kukapa sen arvaa. Kun tiesi minun takanani vähän rahaa olevan, niin ehkäpä sen takia otti minut semmoisenakin.

HELENA: No, nyt vain, kultaseni, joutavia höpiset. Ja turhaan tilasi tuommoiseksi kuvittelet. Ihan ilman aikojasi, toden perään.

AURA: Kyllä se nyt niin vain on, että jospa vois, niin rahalla ostaisin vapauteni takaisin. Tätä ainaista kinaa ja toraa minä en kestä kauemmin. Parempi olisi, jos pieksäisi minut kuoliaaksi. (Itkee.)

HELENA: No, jo minä nyt tänään kummia kuulen. Mikä ihme sinut nyt, Aura kulta, tuolle päälle on saanut? Oikein teet, kun menet "talolle" tänä iltana. Tanssi pois siellä kaikki huolet ja houreet päästäsi, niin että pölyää!

AURA (Pyyhkien kyyneleensä, uhmaavasti). Niin teen ja uhallanikin. Elää minä tahdon enkä kitua tämmöisessä orjuudessa, nuoruuteni ja terveyteni tuhlaten miehen parissa, jota...

HELENA (Vilkaisten ikkunaan). Älähän, katso! Lainahan se tuolla Manun kanssa kävelee.

AURA (Säpsähtäen.) Manunko...? (Katsoo ikkunaan.)

HELENA: Manun, Manun!!

AURA: Niinpä todenperään!

HELENA: Ja kuinka nauraa kikattaa, heilakka. Osaa maar' se poika mielistellä!

AURA (Pahastuneena.) Senkin!...

HELENA: Häh? Eikös olekin komea mies miehekseen? Ei niitä semmoisia joka paikkakunnalla tapaa.

AURA: Sanoisitte, Helena, Vilpulle, että se kieltäisi morsiamensa Manun kanssa ilveilemästä.

HELENA: Morsiamensa? Eihän Vilppu Lainan kanssa vielä niin pitkällä ole, vaikka mitä muuten vähän niinkuin häntä riiaillekin.

AURA: Minusta se vain on ilkeätä tuo noin ihan ihmisten nähden.

HELENA: Jo nyt on jotain! Vaan jopa taitaa, kun sinua tarkemmin katselen, silmäni vähän niinkuin alkaa aueta.

AURA (Korjaa hermostuneesti kahvilekkeet pois pöydältä). Ihan todenperään se minulle sydämelle käy.

HELENA: Ja kun ei se, Manu, sinne palokuntalaisten harjoitukseen kentälle mennyt. Ei ollut niin puettukaan — pyhävaatteissaan vain —. Kas tuonne aittarakennuksen taa katosivat kävelyllään.

AURA: Kun katosivat, niin kadotkoot. Minä heistä viis.

HELENA: No, jo nyt minä selvillä olen! Mutta eipä kummakaan, jos sinä, Aura, Manuun mielistynyt olisit.

AURA: Enkä ole vähääkään.

HELENA: Älä väitä vastaan! Kyllä minä sen jo ammoin huomannut olen, vaikka en ole ollut huomaavinanikaan.

AURA (Itkuäänellä). No, jos olet, niin mitä sitte tuolla lailla kiusaat.

HELENA (Taputellen Auraa). Herran terttu tokisen! Älähän nyt, Aura hyvä, sitä noin pahaksesi pane!

AURA: Ja kun tiedät, niin pidäkin omana tietonasi äläkä maailmalle levitä!

HELENA: Sus siunatkoon! Niinkuin ne nyt minun tapojani olisivat. Minä vaikenen kuin hauta. — No, voi sua poloista! Siinä se arvoituksen selitys olikin. Mutta en ihmettele vähääkään, en niin pikkaraistakaan. Siinä se sulle vasta mies olisi ollut ja muhkea joka suhteessa.

AURA: Olisi ollut, jos olisi ajoissa tullut, vaan nyt sitä olen tässä kuin pihdissä kiinni.

HELENA: Sitäpä minäkin, että olisipa Manu puolta vuotta aikaisemmin tehtaalle tullut, niin olisipa taitanut jäädä Auralta Ahkion vaimoksi menemättä.

AURA: Mutta eipä, näen mä, niin ollut Auralle sallittu, kun sen sijaan tämmöinen kova kohtalo hänelle luotiin.

HELENA: Tekisipä minun mieleni sinulle jotakin sanoa, vaan taitapa olla viisaampi vaieta.

AURA: Sano, Helena hyvä, sano! Mitä sinulla oli mielessä? Puhu!

HELENA: Mitäpä minä, syrjäinen, muitten ihmisten asioihin sekaannun. Saattaisi vielä minun niskoilleni joutua ja minun ohrasesti käydä.

AURA: Kuule! Tiedätkö: onko Manu täällä kehenkään muuhun kiintynyt? Sano!

HELENA: Kunko sinuun? Vielä mitä! Kukapa sinut hänenkään silmissä voittaisi?!

AURA: Oletko varma siitä? Lainahan on vapaa, vaan...

HELENA: Lainaa minä kyllä silmällä pidän, ole huoleti siitä, jo pojintimanikin tähden.

AURA: Niin, Helena. Sinä et saa päästää heitä yhteen. Sinun velvollisuutesi on Vilpun etua valvoa! Pidä Manu etempänä Lainasta!

HELENA: No, nyt enemmän kuin koskaan. Siitä saat, kultaseni, olla ihan rauhassa.

AURA: Rauhassa! Minä — rauhassa?! Toisen vaimona! Sitähän minä taannoin yritin sanoakin...

HELENA: Pyh ja pyh! Juokse jo järveen! Kaikkia minä kuulenkin! Toisin minä sinun sijassasi! Jos minä olisin nuori ja kaunis ja minulla vanhanpuoleinen mies, jota en rakastaisi, niin kyllä en minä vain häikäileisi, vain tietäisin, mitä tekisin.

AURA (Ihastuneesti). Ihanhan sinä puhut, kuin minun omia ajatuksiani päässäni pyörittelisit.

HELENA: Jos vain tietäisin, että se toinen minua himoitsee, niin en päivääkään arvelisi.

AURA: Sen tiedän. Siitä olen vissi.

HELENA: No, sitte ei muuta, kun anna hurista vain sydämesi ja halusi mukaan!

AURA: Mutta sitte?

HELENA: Mitä — sitte?

AURA (Intohimoisesti). Saanko hänet pitää? Saanko hänet kokonaan? Eikö kukaan vie häntä minulta?

— —

HELENA: Mutta sinähän olet ihan hurjasti rakastunut, Aura parka.

AURA: En tiedä, Helena hyvä, mitä se on, mutta minä kärsin niin kauheasti. Olin valmis vaikka mihin tekoon. Jos olisi Laina tuossa, niin silmät repisin hänen päästään.

HELENA: Sinulla on pahaa verta suonissasi, Aura!

AURA: Niin on, Helena. Minä tiedän sen. Olenhan äpärälapsi itsekin?

HELENA: Niinhän ne kertovat.

AURA: Äitini oli tehtaantyttö, niinkuin minäkin. Vaan isästäni ei ole tietoa, kuka hän oli. Vai oletko sinä sen kuullut?

HELENA: Ovathan ne kertoneet äitivainajasi täällä ennen erään engelskalaisen insinöörin kanssa honklanneen...

AURA: Se on siis maankiertäjän veri, joka minussa näin kiehuu.

HELENA: Mutta kukapa sen pilkulleen hänenkään tietää. Sillä eipä hän liene jättänyt mitään puumerkkiä jälkeensä enempää kuin muutkaan samantapaiset siinä jutussa.

AURA: Niin, niin. Sehän se on meikäläisten kohtalo. Rakkaudemme annamme tyysti, vaan

halveksimisen ja pilkan saamme palkaksi. Kummako siis, jos mieli katkeroituisi?! Kummako, jos rakkautemme vihaksi muuttuisi ja perintönä veressä kulki vihdoinkin vihdoin puhkeaisi koko yhteiskuntaakin kohtaan?!

HELENA: Siinä sen oikein sanoit, Aura. Sen tunnen minäkin sisimmässäni. Vaan minkä me sille voimme? Milloin tämä maailma meidän mieleemme mukaiseksi muuttuu?

AURA: Muuttuu se, jahka mekin kerran valtaan pääsemme.

HELENA: Pääsemme, milloin pääsemme! Mutta ennen kurki kuolee, kuin suo sulaa. Ja siksi ei auta muu, kuin kärsiä yhä edelleen vain.

AURA (Kuin itsekseen, pää käsien peitossa ja pöytään nojaten). Mutta minä en kärsi. Minä en jaksa kärsiä. Minä en tahdo kärsiä. Ne ovat sietämättömiä, nämä ihmisten panemat ikeet, nämä niitten aviosäädynlait. Näin minutkin rakkauteni tähden tähän tupaan työnnettiin, että kaikki vain ihmisten silmissä siloiselta näyttäisi. Vaan mitä sydän tunki ja mieli pakahtuakseen kärsi, sitä ei kukaan kysynyt. Ja nyt, kun sydämeni jälleen tuntee ja tuskittelee, niin kuolettaa vain pitäisi kaikki ja hiljaa kärsiä, että taaskin kaikki ihmisten silmissä siloiselta näyttäisi ja niiden lait tulisivat täytetyiksi. Vaan ei, nyt en minä siihen suostu enää, tulkoon vaikka kuolema. Irta minä tahdon näistä pauloista, vapaaksi minä tahdon, elää minä tahdon, niinkuin minun sydämeni käskää, eikä niinkuin muut hyväksi katsovat määrätä.

HELENA: Aura hyvä! Rauhoitu nyt kultaseni! Mitä sinä nyt tuolla lailla?! Sekö sinut noin alakuloiseksi sai, että vahingossa tulin sinulle huomauttaneeksi Lainan ja Manun tuolla yhdessä kävelevän.

AURA (Hypähtää pystyyn ja katsoo ikkunaan). Vieläkö ne siellä ovat?

HELENA: Ei, kultaseni. Poishan ne menivät.

AURA: Minne ne menivät? Yhdessäkö ne menivät?

HELENA: Eikä, kah. Erosivat kai ne, niinkuin minusta ainakin näytti.

AURA: Minä käyn katsomassa. (Sieppaa huivin päähänsä.) Minä käyn pyytämässä Lainaa tänne. Odota, Helena, täällä niin kauan!

HELENA: Olisinhan sen minäkin, kah! —

AURA: Ei, ei, kyllä minä. Minä tulen kohta takaisin. (Tuuppaa Helenan takaisin.)

HELENA. No, kah, odotathan minä. Oletpa sinä nyt oikein, tuota, kummallinen.

AURA: Minä tulen paikalla takaisin. (Juoksee ulos.)

HELENA (Itsekseen). Vai ovat asiat sillä lailla?! Siinä se nyt on. (Puiden toista nyrkkiään toisen käden kämmentä vastaan.) Enkö minä ennustanut?! Enkö minä ennustanut?! Reetu parka! Semmoinen kaikin puolin kunnan mies ja tuommoisen heilakan kanssa yhteen joutui. On ne miehet, toden perään, kummallisia! Ikämies jo itse, mutta nuorta ja muhevaa vain mieli himoitsee. Niinkuin ei minuntapainen olisi hänelle saman veron tehnyt. Vaan eipäs ottanut, vaikka olisi ollut saatavissa. Nuoren linnun paistia vain vielä piti maistaa. Mutta karvaalle se taitaa nyt tuntua. (Ikkunan kohdalla.) Kah, siinähan se Laina yksin tuleekin. (Menee ovelle, työntää sen auki ja samalla astuu eteiseen ja sitte sisään.)

LAINA: Helenakos täällä on? Ja yksin?

HELENA: Niin. Mutta yksinkös Laina tuleekin?

LAINA: Kenenkäs kanssa? Tulinpahan vähän Auraa ja hänen lastaan katsomaan. Mutta äitipä ei taidakaan olla kotona, koska Helena on kotimiehenä, ja pikkanen näkyy nukkuvan.

HELENA (Pisteliäästi). Minnekäs se kavaljeeri jäi, jonka kanssa äsken niin hauskesti käveltiin ja kronkamoitiin?

LAINA: Manuko? Minne lienee mennyt omille teilleen, — en häntä sen enempää udellut. Vai jo ehti sekin Helenan silmiin pistää?

HELENA: Ehti, ehti. Eikä vain minun. Ja pahasti lienee pistänytkin.

LAINA: Herra Jesta! Kaikkia sitä kuuleekin! Enkö sitä ihmisten kanssa enää saa kävellä eikä puhellakaan?

HELENA: Jokohan se nyt niin vain viatonta on?! Mitäpähän siitä

Vilppukaan olisi sanonut, jos olisi ilvettänne ollut näkemässä?

LAINA: Ilvettä? Ja mitä Vilpulla sen asian kanssa on tekemistä?

HELENA: Jassoo? Vai ei ole? Sitten olenkin taitanut erehtyä.

LAINA: Parasta on olla liikoja luulematta, niin ei erehdy.

HELENA: Vai niin päin se asia sitte onkin kääntynyt? Jo nyt kuulin, mitä kuulemani piti.

LAINA: Niin päin se on kääntymättäkin ollut, kun ei vain juokse juoruja kantelemassa ja omiaan lisää panemassa, niinkuin muutamilla ihmisillä näkyvä olevan tapana tehdä.

HELENA: Kes, kes! Kovinpa Laina nyt näkyi sanani sydämelleen ottaneen, kun noin minun, vanhan ihmisen, nokalle hyppää. Parasta taitaa olla sitte, että ajoissa silmiäni suojelen ja lähdän tieheni. Hyvästi vain! Ja hyvää jatkoa, mampsel Telso. (Poistuu narkästyneenä.)

LAINA: Hyvästi, matami Häkkinen. Älkää nyt vain kovin paljon liikoja lasketelko seuraavassa talossa, ha, ha, ha. (Hyräilee itseksensä, menee ja katsoo kätkeytyneeseen, vaan palaa sitte pöydän ääreen ja istuu ikkunan eteen. — Vasemmanpuoliselle seinälle koputetaan.) Joku koputtaa seinään! (Hypähtää seisoaan.) Mitä se on? Varmaan joku merkki Auralle. (Kuuntelee kotvan. Vähän ajan kuluttua uusi koputus.) Taas! Se on selvä: se on sovittu merkki! Ja Reetu on poissa. Mutta missä Aura sitte on? Ei, — kyllä minä lähdän, pujahdan tieheni. (Aikoo mennä ja aukaisee oven, jossa samalla tulee hänelle vastaan)

MANU (Hämmästyen). Laina!

LAINA: Manu! Vai niin?! Ympäri käydään, yhteen tullaan!

MANU: Niin, tuota, näin sinun lähtevän tännepäin, niin ajattelin, että annapas, lähdän vielä perässä ja katson minne se menee.

LAINA (Merkitsevästi). Ja sen vuoksi otit ja koputit ensin varovaisuuden vuoksi tähän Ahkion asunnon seinään, ha, ha, ha, ha?

MANU (Julkeasti). Minäkö?! En, jukoliste, koputtanutkaan. Tulin suoraan sisään niinkuin suora mies ainakin. Mitä hittoa minulla olisi ollut seinään koputtamista?!

LAINA (Pilkallisesti). Siis vain muuten minun perässäni juoksit?!

MANU: Oletpa sinä nyt mokoma! Tiesinhän minä, ettei Aura ollut kotona, kun hänen tuolla kujalla näin seisoskelevan, ja Häkkisen Helena täältä juuri ikään läksi.

LAINA: Uskoako pitäisi tuota todeksi? Mitäs varten sitte tänne nyt tulit?

MANU (Ottaen Lainaa käsistä). Sitä varten, että tiesin tapaavani sinut täällä yksin juuri tällä hetkellä. Sitä varten, että täällä, kenenkään ihmisen näkemättä saisin painaa sinua poveani vastaan. (Kietäisee kätensä Lainan ympäri.)

LAINA (Tuupaten häntä pois). Ei, anna olla! Ei tule siitä mitään.

MANU: Vai ei? Ja miks'ei, jos saan luvan kysyä?

LAINA: En usko sinun vakuutuksiasi.

MANU: Jos et, niin minkäs sille sitte mahdan.

LAINA: Taidatpa ajaa kahta jänistä takaa samalla kertaa.

MANU: Mitä tuolla tarkoitat?

LAINA: Kyllä sen hyvin ymmärrät sanomattanikin.

MANU: En, jukoliste, vähääkään. Turhaan minua nyt turhasta epäilet, Laina.

LAINA: Sepähän kohta nähdään, kenen vuoksi tänne oikeastaan tulit! Äskän vielä tuolla tiellä minulle vakuutit minua rakastavasi, vaan tuskin olin silmistäsi poissa, kun jo tänne toista tavoittelemaan tulit. Eiköhän siinä ole totuus, joka ei pala tulessakaan?

MANU: Mutta minäpä sen sinulle todistan, että niin ei ollut laita.

LAINA: Sen saatkin heti tehdä, sillä tuossa näkyy Aura jo tulevankin.
Minä siis lähdän.

MANU: Etkä. Minä lähdän. En tahdo tänne jäädä, kuuletko sen, Laina. Pujahdan tästä aidan yli vasemmalle. Vaan sinä et saa sanoa hänelle minun täällä käyneen. Lupaatko sen, lupaatko sen? Sillä sinun tähtesi vain tänne tulinkin. Uskotko sen nyt?

LAINA (Myöntyen.) No, no!

MANU: Siis — iltasella tavataan taas? Eikö niin? Talolla?

LAINA: Hyvä on! (Käden puristus.)

MANU: Olet sinä kultainen kuitenkin. (Poistuu nopeasti.)

LAINA (Itsekseen). Erehdyinkös minä sittenkin?! (Istuutuu ikkunan ääreen odottamaan. Kotvan kuluttua tulee)

AURA (Kättelyä). Kas vain, kenenkä täältä tapaankin! Päivää, Laina.

LAINA: Niin, tulin Auraa ja lastanne katsomaan, vaan täällä olikin yksin Helena. Hän sanoi Auran lähteneen kylällä käymään, livisti sitte itse tiehensä ja jätti minut tänne. Enkä minä hennonnut lapsen tähden täältä lähteä.

AURA: Niinkö? No, mitäs sitä kuuluu? Laina on hyvä ja istuu.

LAINA: Kiitos vain. Eipä nyt enää aikaa olisi, kun lupasin vielä muuallekin poiketa.

AURA: Vai ei? Olisihan tuo ollut hauska rupattaa ja kuulumisia kuulla. Aina kai Laina jotakin uutta tietää? Äsken lasista tästä — ei kai siitä ole kun neljännes tunti — Helenan kanssa nähtiin teidän Manun kanssa tuolla juttelevan.

LAINA (Suoraan). Tännehän minä juuri olin tulossa, kun hän ehätti minut tiellä ja pyysi kanssaan vähän kävelemään.

AURA (Hätkähtäen, uteliaasti). Niinkö? No? Mitäs hauskaa hänellä oli sanottavana?

LAINA: Eipä juuri mitään. Siinä kohta erottiin. Hän sanoi jonnekin kiirehtivänsä ja minä läksin tänne.

AURA (Salavihjauksella). Vai ei sen enempää? Vähänpä siinä kuulumisia olikin. Ja minä kun jo luulin parempaakin saavani kuulla.

LAINA: Ei, mutta kyllä minunkin nyt täytyy kiirehtiä.

AURA: Joko sittenkin?

LAINA: Jo. Hyvästi nyt.

AURA: No, kuinka vain. Hyvästi sitte. Laina.

LAINA (Menessään). Hauskahan on, että lapsenne näkyy olevan terve.

AURA: Ka, mikäs sen olisi...

LAINA: Hyvästi, hyvästi. (Poistuu.)

AURA (Naurahtaa Lainan mentyä ensin pilkallisen katkerasti, mutta muuttuu yht'äkkiä vakavaksi, seisahtuu paikalleen ja näyttää siltä kuin häneltä yrittäisi pääsemään itku. Samalla kuuluu perältä kolinaa, niinkuin joku yllisen portaita tulisi alas ja)

MANU (Repäisee peräoven auki ja töytää sisään). Vihdoinkin!

AURA (Säpsähtää, kääntyy). Hyi! Sinäkö?! Missä olet ollut, Manu?

MANU: Sama olisi minun kysyttävä sinulta. Olin tässä joutua kiikkiin, niin että harmitti. Koputin kahdesti seinään, niinkuin oli sovittu, ja kun et tullut ulos, niin päätin, että olet yksin kotona, vaan kun tulit sisään, niin olikin Telson Laina täällä.

AURA: Tapasiko Laina sinut täällä?

MANU: Eikös hän sitte sanonut minun käyneeni?

AURA: Ei hiiskunut sanaakaan.

MANU: Valehtelet?

AURA: Mistä syystä sen tekisin?

MANU: Katsos tyttöä!

AURA: Olipas se ovela!

MANU: Vaan miks'et sinä ollut kotona, niinkuin oli sovittu? Oli käydä ihan saamarin hullusti, ellen olisi hoksannut piiloutua tähän teidän ylisen portaille oven taa.

AURA: Sielläkö sinä...?

MANU: Kyykin siellä siksi, että ehtisi Laina täältä lähteä. Ja onneksihan tuo ei täällä kauan viipynytään. Eikä taitanut arvatakaan minun piilopaikkaani.

AURA: Anna nyt anteeksi sitte! Minunhan tuo oli syy!

MANU: Minne hittoon sinun sitte juosta piti?

AURA: Sinua tavoittelemaan läksin.

MANU: Kun et malttanut odottaa?!

AURA: En, en malttanut, Manu. Näin sinun Lainan seurassa kulkevan. Se minuun niin kovasti koski.

MANU: Jokopahan?!

AURA: Et usko? Mutta sanon sen suoraan, valehtelematta. Kysy muuten Helenalta, ell'et usko. Hän oli täällä silloin: näki kaikki.

MANU (Hellästi, häntä tavoitellen). Että siis todella Manu Tuulensuuta, tuota, niinkuin vähän rakastaisit?

AURA (Leikillisesti, härnäten). Niinkuin näet: en vähääkään. — Senhän sinulle todistaa, että pyyntösi täytin ja sinun tänne sallin tulla.

MANU: Paljonko tuo on?! En minä niin vähiin tyydy. En ole tottunut. (Yrittää ottaa Auraa käsiinsä.)

AURA: Ei, Manu, anna olla. Ei nyt. Tuonnempana. Toiste.

MANU: Mitä tuo sitte on? Aina vain luotasi lykkäät?

AURA: Minun pitää ensin olla varma sinusta. Minäkään en niin vähiin tyydy, että ensin saat, minkä tahdot, ja sitte heität.

MANU: Mitä sillä tarkoitat? Olethan toisen. Ja lapsi tuossa kätkyessä sulla.

AURA: Siinäpä se. Jos se sinulle ei mitään merkitse, niin on se minulle kahta raskaampi. Ja kovin erehdyt, Manu, jos minun semmoiseksi luulet ja minun olevan niin helposti otettavissa. Eikä ole tunteesi paljon väärtti, ell'et minulle sen enempiä arvoa anna. Mene vain sitte Lainan kanssa pelailemaan, jos niin mielesi tekee.

MANU: Vai siitä lähteestäkö nuo sanasi sitte heruvatkin? Kyllä sitte ymmärrän.

AURA: Jos oikein ymmärtäisit, et näin minua kiusaisi. Pinnalle vain katsot, et syvemmälle.

MANU: Kovinpa olet tänään tunteellisella tuulella!

AURA: Hetken huviako sinä sitte vain etsit, et vakavampaa? Olet tottunut minut vain iloisena näkemään, vaan et tiedä, et aavista, mitä tunnen ja kärsin, kun on erottu, kun olet lähtenyt, kun taas olen tätä ainaista arkipäiväistä elämäni elämässä, — tätä täällä miehen parissa, jota kohta en enää sietää voi. Älä vaadi siis minulta liikoja, Manu! Ymmärrä kerran jo oikein!

MANU: Voinhan minä sen ymmärtää, vaan minkäpä minä sille nyt mahdan...

AURA: Niinkö? No, kun tuolla lailla puhut, niin kyllä jo näen, etteivät aikeesi pohjemmalla olekaan.

MANU: Olenhan sanonut, että jahka kerran vapaaksi tulet, niin — —

AURA: Jahka? Senkö varaan sitte kaikki puolestasi tahdot jättääkin?

MANU: Mitä sinä puolestasi sitte neuvoisit tekemään?

AURA: Se on sinun tiedettävä neuvomattakin. Jos minä sinun sijassasi olisin ja jotakin todenperään rakastaisin, niin kyllä tietäisin, mitä tekisin enkä akoilta neuvoa kysyisi.

MANU: Hyvä on sanoasi! Vaan mitäpä sinäkään itse voit tahi olet yrittänyt tehdä vapautuaksesi? Et mitään.

AURA: Totta puhut osaksi. Kärsinyt olen vain tähän saakka, vaan nyt en jaksa enkä tahdo enää. Siitä on tuleva loppu, jos sinä kerran niin tahdot.

MANU: Sinunhan se on koetettava päästä eroon miehestäsi!

AURA: Minun kyllä: tavalla tai toisella!

MANU: Eikähän liioin varain puutekaan taida estää sitä yrittämästä. Ja syytähän sinulla tuntuu olevan onnistumiseen myöskin.

AURA: Kaikki voi, kun vain tahtoo. Ja sinun tähtesi tahdon, Manu. Mutta voinkos minä vain sinuun luottaa?

MANU: Vielähäntä kysyy?! Olethan nähnyt, kuinka sinuun mielistyin jo heti alusta, kun tänne tulin.

AURA (Tulisesti). Et niinkuin minä sinuun.

MANU: En ole siitä vielä mitään todisteita saanut.

AURA: Tuskani ovat todisteina. Ja ne ovat sitä suuremmat juuri sen tähden, että toiseen sidottu olen.

MANU: Kovin paljon panet painoa noille siteille, ell'ei niitä kuumemmat tunteet koossa pidä.

AURA: Kovinpa huonona sittenkin minua, Manu, pidät, kun tuolla lailla puhut. Huonosti en tahdo enkä koskaan ole tahtonut elää. Olen minäkin etsinyt ja tarvinnut rakkautta ja onnea, vaan en ole onnistunut sitä pysyväistä löytämään. Kunnollisesti olen vieläkin yrittänyt elää, vaan eipä näy olevan mahdollista. Ojasta olen joutunut allikkoon. Sinussa olen toivonut löytäväni mieleiseni ja pelastajani.

MANU: Näinköhän on puheesi oikein tosi. Miksi sinä, nuori ja kaunis, sitte tuommoiselle ikäpuolelle vaimoksi rupesit, olkoonpa miehesi kuinka kunnollinen tahansa?

AURA: Älä kysy, Manu, älä! Kaikkia ei voi kysyä, ei kaikkia selittää eikä liioin kaikkia ymmärtää. Mutta jospa vain sieluuni nähdä voisit, niin näkisit, kuinka onneton, viheliäinen, kurja raukka minä olen, kurjimmista kurjin koko maailmassa. (Painautuu pää Manun rintaa vasten ja itkee.)

MANU: Älä nyt joutavia, Aura! Kas niin! Tiedäthän, että sinua rakastan. Ja kuinka sinua rakastan, sen saat kyllä nähdä vielä, jahka aika tulee. Nyt sinun pitää olla iloinen ja tyytyväinen. Meidän pitää iloita. En minä tuommoisesta tillityksestä tykkää. Kuivata silmäsi ja ole ihmisiksi taas!

AURA: Älä nyt suutu, älä pane pahaksesi, Manu! Minä koetan olla iloinen — sinun mieliksesi.

MANU: No, niin! — Kuule! Sitähän minä tahdoin tiedustella sinulta: tuletko "talolle" iltamaan tänään?

AURA: Tulen.

MANU: Varmasti?

AURA: Se oli jo päätetty ennen tänne tuloasi.

MANU: No se on reilusti tehty. Nyt saadaan sitte olla oikein yhdessä — niin että tuntuu — kunnes kukko kolmasti laulaa, eikö niin?

AURA: Saadaan nyt nähdä sitte.

MANU (Hyväellen Auraa). Kyllä en minä sinua nyt vähällä päästä ennenkuin siunaat minua. Ja minä puolestani tanssitan sinua niin, ettet mokomaa elämässäsi muista.

AURA: Älä, älä! Kovinhan sinä olet raju! Puristat niin, että henki lähtee.

MANU: Tämä on vielä vähä siihen oikeaan verrattuna. — Mutta nyt täytyy lähteä, muuten yllättävät meidät palokuntalaiset tässä tulipalossa, ha, ha, ha, ha. Terveeks' sitte! (Kättelyä.)

AURA (Leppoisasti). Niin hyvältä tuntuu, Manu, nyt. Hyvästi siksi!

MANU (Koppaa lakkinsa ja livahtaa pois).

AURA (Alkaa Manun mentyä hilpeästi hyräillä, puuhaa ensin jonkun aikaa kahvilekkeiden kanssa, mutta jättää ne yht'äkkiä ja juoksee säilikön luo, vetää auki laatikon ja ottaa esille pari puseroa, joita katselee ja vertailee toisiinsa.)

REETU (Tulee verkalleen väsyneen näköisenä sisään).

AURA (Silmäisten häneen, tyytyväisellä, iloisella äänellä). No, jokos ukko kämppi kotiin?

REETU: Kovinpa tuo väsyttikin tuommoinen reistaileminen. (Riisuu päältäään.)

AURA: Mikäs? Sopiihan tuossa tilalla raajojaan venytellä.

REETU: Kai sitä pitääkin.

AURA (Vaatehommissaan). Pitää, pitää. (Vaitioloa.)

REETU (Paitahihassillaan käy pitkäkseen). Ei taida kuumaa olla kupillista?

AURA: Saahan tuota, vaikk'ei olisikaan valmista.

REETU: Ell'ei ole, niin antaa olla sitte vain. (Hetkisen äänettömyyden jälkeen.) Iltamaan valmisteleksit, näen mä?

AURA: Niin, niin. Iltamaan, iltamaan, niinkuin jo oli puhuttu.

REETU: Tahtoisin sanoa sinulle, Aura, jotakin, vaan en tiedä ilkiänpö?

AURA: Mitä niin? Anna paukkua!

REETU: Ihmiset alkavat niin pahoja huhuilla, että iletää oikein.

AURA: Senkös nyt vasta äkkäsit, että ihmiset ilkeitä ovat? — Kestä niin sitte?

REETU: En suinkaan minä sitä sanoisi, ellei se meitä koskisi, sinua varsinkin.

AURA: Kenen kanssa sinä nyt olet puheissa ollut, kun juoruinesi kotia palaat?

REETU: En ole akkaväen kanssa ainakaan ollut.

AURA: Kenen sitte? Vilpun kanssa täältä läksit. Häinkö puhui? Mitäs hänellä nyt oli lepertelemistä?

REETU: Sama kai se on, kuka puhui.

AURA: Vilppu ei ole akkaväkeä parempi. Semmoinen lapsellinen housujalka miehekseen.

REETU: Useinpa sen totuuden lapsen suusta kuulee paremmin, kuin muun.

AURA: Puhu! Mitä sillä oli sanottavaa?

REETU: En tahdo puhua. Mutta varoittaa vain tahtoisin sinua, Aura: älä anna käytökselläsi aihetta rumiin juttuihin, jotka kotini mainetta tahraavat! Varsinkin vältä seuraa Manu Tuulensuun kanssa!

AURA (Lehahtaen vihasta). Minä tukin ihmisiltä suun ja sinulta ihan ensimmäiseksi.

REETU (Tyynnyttäen). No, no, älä nyt noin pane pahaksesi! Ell'ei ole totta, mitä puhutaan ja huhuillaan, niin sitä parempi. Vaan jos on, niin tiedät, että on parasta heretä siitä pelistä.

AURA: Minä olen ja elän, niinkuin tahdon, eikä sen kanssa ole kellään ihmisellä tekemistä yhtään mitään!

REETU: Siinä oli jo enemmän kuin liikoja sanottu minunkin kuullen, Aura. Usein kun tosi pilkkuun osuu, se noin juuri ihmisen mielen kiihdyksiin saa. Vaan kun sen nyt olen sanonut, niin jääköön siihen. Yksi olisi toivomus kuitenkin minulla vielä.

AURA: Ja se on?

REETU: Että jättäisit tänään menon iltamaan, Aura.

AURA: Nyt en minä sinunkaan puheitasi enää viitsi kuulla. Asia oli jo puhuttu ja päätetty, että minä sinne menen ja minä menen. Kuulitko sen? (Viskaa puseronsa jälleen laatikkoon, survaisee sen sisään ja menee nopeasti ulos, paiskaten oven jälkeensä kiinni.)

REETU (Hypähtää vuoteelta istualleen ja katselee kummastellen Auran jälkeen).

Esirippu.

TOINEN NÄYTÖS.

Työväenyhdistyksen talo: perällä näyttämölava, jonka esirippu on vedetty ylös ja jossa istuu soittamassa yhdistyksen soittokunta [soittokunnan puutteessa voipi käyttää yhden tai parin viulun tai myöskin hanurin soittajaa]; vasemmalla kolme ikkunaa ja pitkin seinää penkki; oikealla kahden ikkunan keskellä ovi portaikolle ja ikkunain edessä myöskin penkit.

Soittokunta soittaa esim. "jenkkaa", toiset tanssivat täyttä vauhtia, toiset joko istuvat penkeillä tai seisoskelevat oven suussa iloisesti puhellen ja naureskellen.

Tanssivien joukossa nähdään Manu Lainan ja Vilppu Auran kanssa. Kohta esiripun noustua keskeyttävät Vilppu ja Aura tanssinsa ja käyvät istumaan penkille vasemmalle puolen etualalle. He puhelevat jotakin innokkaasti keskenään ja seuraavat tarkkaan Manun ja Lainan tanssia. Vähitellen soitto taukoo, tanssijat keskeyttävät tanssinsa ja useimmat lähtevät ulos portaikolle ja pihalle.

AURA: On se jo hävytöntä tuo tuommainen!

VILPPU: Se teki, Manu, sen vain kiusallaan.

AURA: Kun ihan koko jenkan tanssitti vain Linaa eikä ketään muuta!

VILPPU: Pistää se tuo vähän jo vihaksi!

AURA: Näetsen, ja vielä tuonne portaikolle vei: limonaattia siellä juottaa.

VILPPU: Älä viitsi, Aura, sinnepäin katsella! Ne vain uhallaan tuolta irvistelevät tännepäin.

AURA: Mutta on se Lainakin! Kun vielä kehtaa ihan julkisesti, kaikkien ihmisten nähden!

VILPPU: Ei se Laina sitä tekisi, ellei Manu...

AURA: Eikös ollut sitte totta, mitä minä siitä täänpäiväisestä kerroin? Jo minä Vilpun sijassa tuommoisen pelin kieltäisin, jos teillä Lainan kanssa on yhteenmeno sovittu, tahi tekisin lopun tyysti.

VILPPU: Sovittu mikä sovittu. Tietäähän Aura, ettei minun niin ensi hätään ole naimaan yrittämistä.

AURA: Mutta onhan Lainalla toimensa.

VILPPU: Häävikös tuokaan.

AURA: Ja ehkä jo vähän säästöjäkin?

VILPPU: Mikä lienee muutama sata. Sillä ei pitkälle pääse.

AURA: Kehottaisin minä vain ajoissa yrittämään. Laina on nuori ja sievä tyttö. Jos sattuu vielä, että toiseen ehtii pikiintyä, niin on tyttö mennyttä.

VILPPU: Sallittu kai sitte niin on. Minkäs minä sille mahdan!

AURA: Ei Vilppu noin saa puhua. Se ei saa tapahtua. Pitää estää Manun tunkeutumasta väliin.

VILPPU: Millä sen estän. Manu näkyy Linaan mieltyneen ja ehkä Lainakin häneen. Ja Manullahan kuuluu olevan rahojakin.

AURA: Joutavia puheita. Ehkä hänen omaa kerskailuaan vain.

VILPPU: Niinhän tuo kuuluu jo tänne tultuaan sanoneen, palvelenpahan vielä yhden vuoden ja sitte ostan tilan itselleni, vaikkapa pienenkin.

AURA: No, jos niin on, niin sitä enemmän on Vilpun syytä pitää kiirettä Lainan kanssa ja — varsinkin nyt häntä silmällä. Kuka sen Manun tietää, onko sillä oikeat aiheetkaan Lainan suhteen. Vielä ottaa ja viettelee.

VILPPU: Sitäpä minäkin pelkään. Kyllä se semmoiselta kaverilta tuntuu.

AURA: Parasta sitte puhuakin asia sille suoraan, jos Vilppu Lainaa rakastaa.

VILPPU: Eipä taitaisi näin tuo vihakseni pistää ja sydäntäni kaivella, ellei sitä tunnetta Lainaa kohtaan olisi. Mutta jos minä kerran suutun ja sanon, niin sanon sen niin, että kintuissa tuntuu.

MANU (Tulee samalla ulkoa ja suuntaa askeleensa Auraa ja Vilppua kohti).

AURA: Kas, tuossa Manu tulee tänne.

MANU (Reimasti). Mitäs salajuonia tässä nurkassa punotaan?

VILPPU: Ihmisten nähden tässä julkisesti istutaan ja puhellaan. Mutta peittoon, näen mä, itse pakenit pimeyden töitäsi tekemään.

MANU: Pistä syvempään, ei se minun nahkaani tunnu.

AURA: No, no, Manu! Ei ole tuo hyvin tehty, ei missään suhteessa.

MANU: Mitä jaarituksia nuo nyt ovat. Vai ettekö leikkiä ymmärrä? En tullut tänne toruja kuulemaan, vaan kysymään Vilpulta, tuletko mulle kontraksi, kun kohta tässä katrilli alkanee?

VILPPU: No, jos on leikkiä tämä, niin sanon vain, että olkoonkin se viimeinen, sillä muuten tästä tosi tulee. — Kuka on parisi?

MANU: Eikös se sinulle yhdentekevä ole?

VILPPU: Kun siivosti kysyn, näin voinet siivosti vastata.

MANU: No, kah, Laina Telso on hänen nimensä. Eikös se passaa?

AURA: Tuota! — Manu!

VILPPU: Laina on minulle jo ajemmin lupautunut.

AURA: Ja sinä pyysit taannoin minut.

MANU: Ettäkö niin oli? No, eikös sitte vaihettaisi, Vilppu, likkoja jo ennenkuin vikuroimaan ruvetaan? Suostuuhan Aura siihen puolestaan? Vai?

AURA: Ell'et olisi maistellut jo ennenkuin iltamaan tulit, niin luulisin sinun, Manu, limonaatista päihtyneen, kun kehtaat tuolla lailla käyttäytyä.

MANU (Keikaillen Auran edessä). No, so, ei nyt turhista suututa kuitenkaan, ha, ha, ha, ha.

VILPPU (Pisteliäästi). Minä puolestani kuitenkin pysyn sanassani ja toivon, ettei Lainakaan ole sanaansa syönyt, kun häneltä toden kysyn. (Aikoo mennä salin poikki oikealle.)

MANU (Tarttuu häntä käsipuolesta ja pyöräyttää takaisin). Mitä sinä tarkoittit, senkin...? Ettäkö minä olen sanani syöjä ja valehtelija, hä?

AURA: Manu, Manu, mitä sinä nyt?...

MANU: Vastaa, kun minä kysyn!

VILPPU: Sitä tarkoitin, mitä sanoin, en muuta mitään, — en päälle enkä vaille. Päästä irti! (Koettaa irroittautua Manun kädestä.)

AURA (Rukoilevasti.) Manu hyvä, päästä hänet!

MANU: Pääset, kun armosta päästän, vaan et muuten. Menekin sitte, että...! (Päästää irti Vilpun, mutta sysää häntä samalla niin, että hän keikahtaa toiselle kyljelleen lattialle.) Hä, hä!

AURA: Hyvä ihme tuota!...

VILPPU (Kimmahdaa pystyyn ja syöksyy nyrkki ylhäällä Manua kohti). Vai tappelemaan sinä...?

MANU (Uhmaavassa asennossa). Lyö, jos uskallat! (Sivaltaa puukkonsa esille.)

AURA (Heidän välilleen asettuen). Manu! Vilppu! Herranen aika! Ihan joutavasta riitelette. (Ulkoa on alkanut kerääntyä saliin väkeä, joukossa poliisi ja Laina.)

ÄÄNI JOUKOSTA: Tapelkaa pojat, niin saatte tupakkaa!

POLIISI: Minä pyydän: olkaa siivolla! (Koskettaen Manua käsivarteen.)

MANU (Pistää puukon tuppeen). Ei tässä nappiherroja tarvita. — (Vilpulle.) Olisitpa vain pikkusormellasi kajonnut, niin ei sinusta olisi jäänyt kuin märkä paikka tuohon lattialle jällelle.

VILPPU (Tyyntyen, leikillisesti). Etpä ole suotta Tuulensuu nimeltäsi, kun noin tuulta pieksät suurilla sanoilla. (Naurua.)

LAINA: Älä viitsi, Vilppu, älä!

MANU: Mokokakin — vätys!

AURA: Tule, Manu, tule vähän tänne! Minulla on sinulle jotakin sanottavaa! (Vie Manun perälle, jossa istuutuvat puhelemaan tuoleille näyttämölavan eteen. Poliisi poistuu ulos. Muukin yleisö hajaantuu, puhellen ja nauraen, sinne tänne. Etualalle jäävät Laina ja Vilppu.)

LAINA: Mitäs riitaa tuo nyt oli? Mistä syystä?

VILPPU: Vielähäntä kysyt, sinä? Sanoppas ensin: onko totta, että lupauduit Manulle ensi katrilliin, vaikka jo minulle olit sanasi antanut.

LAINA: Kyllä. Sillä ehdolla kuitenkin, että sinä suostuisit Auran kanssa tanssimaan.

VILPPU: No, olisi minulla tuon johdosta sinulta sitte paljon muutakin kyseltävää, Laina.

LAINA: Mitä nyt sitte? Kysy pian, jos kysyäksesi!

VILPPU: Istutaanhan tähän nurkkaan! Onhan tässä puuta ja tilaa.

LAINA: Mutta ei siltä tilaisuus joutaviin juttuihin, jos voit siitä toistekin puhua.

VILPPU: Vai joutaviin?! Istu nyt kuitenkin kotvanen. (Vetää Lainaa kädestä penkille, etualalle oikealle, istumaan ja käy itse hänen viereensä.)

LAINA: No, puhu nyt sitte ja joutuun!

VILPPU: Tänään olen jo sekä kuullut että nähnyt, mitä sinun ja Tuulensuun Manun välillä on tekeillä.

LAINA: Mitäpä? Ei mitään erikoisempaa.

VILPPU: Vai ei? Ethän ennen näin minua kohtaan käyttäytynyt. Miksi kieltelet?

LAINA: Milläs minä sinussa sitte niin kiinni olen, etten enää toisten kanssa puhua enkä seurustella saisi?

VILPPU: Etpä et!

LAINA: No, mitä sitte minusta tahdot?

VILPPU: Tahdon suoraan tietää, mikä sinun on tarkoituksesi?

LAINA: Ei mikään, josta minun tarvitsisi sinulle nyt tiliä tehdä?

VILPPU: Vai ei meidän kesken sitte sen lujempaa välipuhetta olekaan? Luulin minä kuitenkin, että syvemmälle näkisit toisen tunteet ja itse syvemmin tuntisit käymättäsi tällä lailla ilvehtimään minun kanssani.

LAINA: Tokkopahan sinäkään niin tosissasi toimit välipuhettasi täyttääksesi, ettei siitä lopulta sinun puoleltasi minulle ilvettä ja ikävämpääkin syntyisi.

VILPPU: Millä sinulle, Laina, semmoisen syyn epäilykseen olen antanut?

LAINA: Siitähän tuo vain näyttää.

VILPPU: Olenhan sanonut, että vuoden perästä toivon...

LAINA (Naurahtaen). Toivot. Toivossa ikä kuuluu...

VILPPU: Niinköpäin nyt sitte asiat ovat kääntyneetkin?

LAINA: Eivät ole mitenkään — vielä.

VILPPU: Vielä?!

LAINA: Kuule! Mennään pois täältä! Näetsen, kuinka Aura ja Manu tuolta meihin kiikaroivat.

VILPPU: Ei, puhutaan nyt loppuun, kun kerran alettiin.

LAINA: Voi, voi, nyt tokisen!

VILPPU: Kuule, Laina! Et tiedä, kuinka sanasi minuun kipeästi koskevat. Mutta ettet enää epäilisi minua, niin vannon sinulle, että hankin vaikka lainaksi rahat, että saamme mennä yhteen niin pian kuin suinkin.

LAINA: Velaksiko? Mikä elämä siitä sitte syntyisi? Kurjuutta vain.

VILPPU: Näin et puhunut ennen, Laina.

LAINA: Olenpahan aina sanonut sitä pelkääväni.

VILPPU: Ei, toinen on ääni kellossa nyt!

LAINA: Puhutaan nyt, Vilppu, tästä toiste. Ei nyt.

VILPPU: Taitaapa sitte ollakin jo loppuun puhuttu, näen mä.

LAINA (Nousee ylös). Kuinka vain!

VILPPU (Nousten myös närkästyneesti). Saanko luvan kysyä: — minkä verran on sitte Manu Tuulensuulla ollut teille tarjottavana, koska näin...?

LAINA: Pahastipa Vilppu minun suhteeni nyt onkin erehtynyt. Sillä en ole rahalla saatavissa hänen enkä Vilpunkaan. (Poistuu nopeasti ulos.)

VILPPU (Jää yksin alla päin paikoilleen. Sillä välin ovat soittajat valmistautuneet soittamaan).

MANU (Soittajiin päin). Antaa tulla jo vaikka mitä! (Ottaa Auran käsivartensa varaan.) Täällä ollaan jo valmiit lähtemään. (Soitto alkaa: esim. polkka. Manu lähtee rajusti viemään Auraa. Muita pareja ilmestyy myöskin tanssimaan, niiden joukossa Lainakin. Tanssiessaan ja Vilpun kohdalle tultuaan huutaa)

MANU (Pilkallisesti). Joko rukkaset tulikin, koska noin yksin jätettiin Vilppu? Ha-ha-ha-ha!

VILPPU (Nousee äkkiä ylös ja aikoo mennä ulos, mutta oven suussa pysähtyy ja pyytää erään tytön tanssiin).

MANU (Tuo kotvan kuluttua Auran vasemmalle puolelle etualalle, missä Aura ja Vilppu näytöksen alussa istuivat, ja lopettaa kierroksen, kohottamalla Auran korkealle ilmaan ja laskien hänet sitte penkille istumaan). Noin minä heilaani heilautan!

AURA: Sinä lupaat siis, Manu, että jätät Lainan rauhaan?

MANU: Lupaan ja pyhästi vannon, kun sinä vaan sanasi pidät.

AURA: Minkä kerran olen sinulle luvannut, sen täytänkin, siitä saat olla vissi.

MANU (Tarttuu intohimoisesti molemmin käsin Auran toiseen käteen).
Vaikka tänä yönä vielä? Eikö niin?

AURA: Vaikka! — Mutta anna olla nyt: ihmiset näkevät!

MANU: Tekisipä mieleni kaikkien nähden kopata sinut syliini, ja kantaa sinut kotiini heti paikalla, niin sinusta, Aura, nyt tykkään.

AURA: Herranen aika! Hiljaa! Kas tuossa tulee Vilppukin!

VILPPU (Tulee samassa Auraa kohti ja kumartaa, pyytäen häntä tanssiin).

Saanko luvan?

AURA (Aikoo nousta). Kiitos!

MANU (Pidättää Auraa penkillä. Kovaäänisesti). Ei tule mitään! Minulta sen nyt on lupa saatava, joka Auran kanssa tanssia tahtoo.

VILPPU: Oho! Mitäs Aura itse siihen sanoo?

AURA: Annetaan olla, Vilppu! Hyvän sovun vuoksi!

MANU: Siinä sen kuulit nyt!

VILPPU: Vai ovat asiat sillä kannalla? Toivotan onnea! Joka nurkkaanpa Manu jo ehtiikin!

MANU (Ponnahtaa pystyyn). Ainakin tästä nurkasta saat laittaa luusi pois ja pian!

(Tämän äänekkään puhelun johdosta on tanssi alkanut tauota, soittokin päättyy ja uteliaita on ryhmittynyt riitelevien ympärille, joukossa jälleen poliisi ja Laina.)

VILPPU (Lainalle). Parhaaksi tulit, Laina, kuulemaan: tuossa Manu jo Auraakin niin oman pillinsä mukaan tanssittaa, etteivät muut enää lähellekään tulla saa.

LAINA (Luo Manuun kysyvän katseen). Vai niin! (Sitte pilkallisesti Auraan päin naurahtaen.) Ha-ha-ha!

MANU: Pysy loitolla, Vilppu!

POLIISI: (Rauhoittavasti.) Joko taaskin — hyvät miehet?!

AURA (Joka Lainan naurusta on vihasta punaiseksi sävähtänyt, karkaa ylös). Mitäs Lainalla siinä asiassa on tekemistä? Minua tanssittaa vain se, jonka kanssa itse tanssia tahdon.

LAINA: Siinä sen selityksen kuulimme: Manu se Auran pillin mukaan tanssiikin!

(Yleinen naurunrähäkkä.)

MANU: Älä viitsi, Laina, pitoja pilata, kun ei sulla ole syytä vähääkään.

LAINA: Pitäisin minä toki mieheni kunnian paremman huolen, jos kerran naimisissa olisin.

AURA: Jos en minä taas paremmalla tavalla itselleni miestä saisi, niin ennemmin jo vanhaksi piiaksi jäisin.

ÄÄNI JOUKOSTA: Noin sitä akat kieltä soittavat!

LAINA: Hyvälläpä tavalla sinä toisen vielä koetat itsellesi saada, kun ei yksi riitä.

AURA: Pysyisitpä itse ennen valitsemassasi kiinni etkä tielle heittäisi!

ÄÄNI: Pata kattilaa soimaa, musta kylki kummallakin!

MANU (Auralle). Jopas te nyt mölökän nostitte. Turhasta ihan.

ÄÄNI: Manu siinä kuin mustalaisen hevonen kahden palavan heinäsuovan välissä. (Naurua.)

MANU (Lainalle). Puhutaan toiste! Jätä jo!

LAINA: Taitaa jäädä nyt puhumatta. Pidä ottamasi toisen akka, joka (Auraan päin) näin kaulaasi heittäytyy ja toisten tielle tuppaa!

AURA: Itse sinä tuppaat, senkin narttu.

MANU: Älkää, helkkarissa, hyvät ihmiset.

LAINA (Auralle). Sinä se vasta villikissa oletkin.

AURA (Hyökkää kynsin Lainan hiuksiin). Silmät minä päästäsi revin, senkin...!

VILPPU (On tunkeutunut väliin ja sysää Auran pois). Pois siitä jo! Ja jättäkää Laina rauhaan — te molemmat!

MANU: Kas, kas!

LAINA (Sylkäisee Auraan). Tpfyi!! Tuossa sen näette — kutaleen!
(Purskahtaa itkuun.)

VILPPU: Tule, Laina hyvä, pois, tule jo! (Vie Lainan syrjään oikealle ikkunan luo.)

AURA (Lainan jälkeen). Tpfyi itsellesi! (Uhmaavasti nauraen ja osoittaen sormellaan Lainaan.) Tuossa sen vasta oikean heiskaleen näette! Täällä muka ei kukaan muu tanssiakaan saisi, kun hän yksin, mokomakin rusinatötterö! (Naurua.)

MANU (Ottaa Auraa kädestä). Ole jo! Lähde pois, Aura!

POLIISI (Eräälle nuorukaiselle, jolla on rusetti napinlävessä ja joka nähtävästi on iltaman järjestysmies). Eiköhän olisi parasta riidan lopettamiseksi soitattaa tanssia?

JÄRJESTYSMIES (Soittajille). Niin! Antaas tulla sitte vaikka valssia. (Aletaan soittaa valssia ja yleisö hajaantuu mikä minne. Poliisi poistuu ulos.)

MANU: Tulekin sitte, Aura, jos tullaksesi, niinkuin lupasit, taikka...

AURA: Lähdetään! Nyt en välitä enää kestään!

MANU (Puoleksi käsi Auran vyötäisissä, niinkuin lähtien tanssiin, kuljettaa Auran salin poikki ulos). Ei tässä pidot parane, ellei vieraat vähene!

LAINA (Heidän jälkeensä käsiään taputtaen). Tuota! Katsokaa! Enkös ollut oikeassa? (Itku kurkussa, katkerasti nauraen.) Ha-ha-ha-ha-ha! (Tanssi alkaa. Useampia paria ilmestyy lattialle.)

VILPPU (Hellästi). Laina hyvä, jätä, unhoita kaikki! Ja tule kanssani tanssimaan! Tuletko?

LAINA (Pyyhkäisee käden selällä pois hiukset silmiltään ja laskee sitte käsivartensa Vilpun olkapäälle). Tulen...

VILPPU: Kiitos! (Koppaa Lainan lujasti vyötäisistä ja kiidättää häntä tanssiin.)

Esirippu.

KOLMAS NÄYTÖS.

(Vasemmalla työväen asuntorakennuksen pää, josta näkyy yksi ikkuna ja nurkan takana Ahkion huoneeseen päädyistä sisäänvieväin portaitten ala-astimet. Ikkunan edessä on kiikkulauta ja keskemällä näyttämöä pyöreä kukkalava, jossa kasvaa unikukkia ja päivänkakkaroita. Oikealla puolella samoin aitta- ja ulkokuonerakennuksen pää: näkyy vain viimeinen ovi, joka on auki ja vie halkovajaan. — Perällä kulkee tie tehtaalta viistoon näyttämön poikki, kadoten aittarakennuksen taa. Toisella puolen tietä oikealla puolella on Helena Häkkisen kauppakoju ja vasemmalla, etempänä, näkyy osuuskaupan nurkkaovi kilpineen: Huhmarin osuuskauppa r.l. Taustalla siintää jokea, metsää, taivasta, näkyy osa tehdasta savutorvineen ja kuuluu etäinen koneiden käynti ja humu.)

AURA (Tulee vasemmalta portaita alas, pullo kädessään, katsoo tarkastellen ympärilleen ja sanoo sitte halkovajaan päin puolikovaan). Lempi!! Lempikö siellä on?

LEMPI (Tulee ovelle, sylissänsä muutama pilkottu halko.) Minä.

AURA: Puitakos Lempi on kantamassa?

LEMPI: Puita.

AURA: Onkos äiti kotona?

LEMPI: Ei ole.

AURA: Missäs hän on?

LEMPI: Meni rantaan — vaatteita viruttamaan.

AURA: Ja käski sinun puita noutamaan?

LEMPI: Niin.

AURA: Jaksatko sinä, laps' raukka, noin paljoa...?

LEMPI: Jaksan.

AURA: Et sinä jaksa, hyvä laps'. Heitä maahan: minä otan ja kannan teille. (Pudottaa puut Lemmin sylistä maahan vajaan.) Mutta kuulehan: juokse sinä sen sijaan vähän asialle osuuskauppaan! Juoksetko?

LEMPI: Juoksen.

AURA: Saat vielä viispenniä vaivoistasi.

LEMPI: Paikallako?

AURA: Paikalla. Mutta ethän hiisku kellekään mitään, jos kysyvät, — et mitikään, kuuletko?

LEMPI (Vakuuttavasti.) E-en.

AURA: No, ota tämä pullo, mut älä pudota äläkä säre vain!

LEMPI: Enkä säre. (Aikoo mennä.)

AURA: Odotahan, hyvä laps'. Tässä on viiskolmatta penniä: pyydä litra lamppuöljyä! Ymmärrätkö?

LEMPI: Ymmärrän. Litra lamppuöljyä.

AURA: Tahi sano vain: pullo täyteen lamppuöljyä!

LEMPI: Pullo täyteen lamppuöljyä.

AURA: No niin. Mut älä juokse, varsinkaan takaisin tullessasi! Käy vain ihan tasaisesti ja varoitellen!

LEMPI: Kyllä! (Menee hiljaksen perälle.)

AURA (Seisoo kotvan mietteissään, katsoen Lemmin jälkeen, aikoo mennä kotiaan, mutta hoksaakin yht'äkkiä, kääntyy ja palaa halkovajaan, josta ottaa sylillisen polttopuita ja kantaa ne, kiertäen omat portaansa, rakennuksen päädyn taa. Hänen mennessään pihan poikki tulevat vasemmalta perältä, keskenään puhellen, insinööri Roslund ja pastori Portimo.)

ROSLUND: Te menette siis, herra pastori, etemmäksi vielä kävelylle?

PORTIMO: Niin, minun on poikettava hiukan apteekkiin.

ROSLUND: Ja minun on tässä katsottava, missä asunnoissa mahdollisesti on joitakin korjaustöitä tarpeen tänä vuonna.

PORTIMO: Minä palaan vieläkin samaan asiaan ja pyydän, että te, herra insinööri, tekisitte voitavanne, ettei täällä, tehtaan työläisten toimeenpanemissa iltamissa, semmoisia ikävyyksiä enää tapahtuisi.

ROSLUND: Minkä voin, minkä voin, herra pastori. Mutta tiedättehän itse, kuinka voimattomia siinä suhteessa me olemme, ellei kansa itse parastaan ymmärrä. Mitään väkeviä noissa iltamissa, niinkuin sanoin, ne eivät itsekään kuitenkaan salli myytävän, niin että...

PORTIMO: Mutta ne saavat niitä muualta ja tulevat noihin iloihin jo päihtyneinä.

ROSLUND: Sillehän nyt, ikävä kyllä, ei mitään mahda, kun ei yleistä kieltolakia ole aikaan saatu.

PORTIMO: Ikävimmältä siinä nyt lisäksi kuulostaa se, että teidän oma renkinne oli kaikkeen tuohon syypää.

ROSLUND: Teille siis, herra pastori, kävi siitä puhumassa Ahkio niminen tehtaalainen.

PORTIMO: Niin hän, muistaakseni, sanoi nimensä olevan. Siinähän on vielä kaikkein surkeinta, että hänen vaimonsa on saanut siveellistä pahennusta aikaan. Mies parka oli niin masennuksissa, että oli aivan kuin päästä sekaisin.

ROSLUND: No niin: minä otan selkoa. Koetan tehdä voitavani. (Kättely.)

PORTIMO: Näkemiin, herra insinööri. (Poistuu ulkokuonerakennusten taitse oikealle.)

AURA (Tulee vasemmalta ulkoa ja aikoo huomaamatta mennä asuntoonsa).

ROSLUND (Etempää). Hyvää päivää, Aura!

AURA (Pysähtyy portaitten ala-astimelle, niiaa ja sanoo tuskin kuuluvasti). Päivää!

ROSLUND: Onko miehesi terve ja työssä?

AURA: On.

ROSLUND (Menee luo ja kättelee). Entäs itse? Kuinkas voit?

AURA: Kiitoksia vain kysymästä.

ROSLUND: Näytät kuitenkin hiukan noin, — kuinka sanoisin, — väsähtyneeltä.

AURA: En minä... (Aikoo mennä,)

ROSLUND: Eikö ole aikaa?

AURA: Mitäs, insinööri...?

ROSLUND: Onkos teillä kaikki kunnossa, minä tahdoin kysyä? (Menee kiikkulaudalle päin, johon sitte istuutuu.)

AURA (Seuraa loitompana, mutta jää seisomaan). Millä lailla?

ROSLUND: Tarkoitan, että onkos teidän asunnossanne mitään korjauksia tarpeen tehdä?

AURA: Eipä liene.

ROSLUND: Vai ei?! No, sitä parempi.

AURA: Ei minun tietääkseni. Mutta voittehan itse käydä katsomassa.

ROSLUND: Hyvä on. No, mutta muuten? Onkos muuten teillä kaikki kunnossa?

AURA (Kummastellen). Että miten?

ROSLUND: Minusta näyttää, ettei ole. Et tunnu olevan sama kuin ennen. Muotosi, olentosi on viime näkemältä paljon muuttunut.

AURA: Tietenkin sitä ajan oloon jokainen muuttuu.

ROSLUND: Ja siltä kuulostaakin, niinkuin ei kaikki olisi niinkuin olla pitäisi.

AURA: Vähäkös sitä voi kuulla...

ROSLUND: Missä savu, siellä tulikin.

AURA (Säpsähtäen). Mitäs insinööri oikein tarkoittaa?

ROSLUND: Sinä et ole onnellinen, Aura? Sinun elämäsi ei ole oikealla tolalla.

AURA (Katkeran pilkallisesti hymähtäen ja katsoen pitkään Roslundiin). Tepäs nyt sanoitte!

ROSLUND: Niin, niin, kyllä minä sen tiedän. Vaan en soisi niin olevan. En soisi sinulle onnettomuutta, Aura. Toivoisin, että eläisit hyvin.

AURA: Ei sitä meikäläinen voi.

ROSLUND: Älä sano niin! Jokaisen täytyy koettaa.

AURA: Koettaa vain kärsiä ja kärsiä.

ROSLUND: Kärsimystä riittää kyllä meille kaikille: niin hyvin rikkaille kuin köyhillekin.

AURA (Luo jälleen pitkän silmäyksen Roslundiin, pilkallisesti hymähtäen)- H—h! Tokkopahan?! Mitäs tunteita meillä on?! Ja jos on, niin kuolettaa ne pitää. Tottua pitää kaikkeen.

ROSLUND: Juuri semmoista se on elämä meille kaikille, Aura hyvä!

AURA: Kyllä te saatte tehdä, mitä tahdotte, vaan sitä emme saa me.

ROSLUND: Ei kukaan saa tehdä kaikkia, mitä tahtoo. Se on väärin ajateltu. Ja tehdä pahaa, elää huonosti, — sitä on jokaisen vältettävä, koetettava ainakin välttää, mikäli mahdollista.

AURA: Siinäpä se!

ROSLUND: Miksikä sinä sitä puolustat? Pakottaako siihen mikä? Kuule, Aura, sano: kärsittekö ehkä puutetta? Oletteko rahan tarpeessa, sinä ja miehesi? —

AURA (Hiukan epäröiden). Emme.

ROSLUND: Mikäs sitte on? Onko pikkanen sairas?

AURA (Naurahtaen). Ehei! (Vilkaisee taakseen ja näkee Lemmin palaavan pullo kädessä ja juoksee häntä vastaan.) Pane, hyvä laps', se tuohon vain portaitten viereen! Tahi vie sisään, vie!

LEMPI: Täss' ois takaisin viis penniä.

AURA: Se on sinulle, se.

LEMPI (Vie pullon sisään, palaa sitte juosten rappusia alas ja katoaa vasemmalle rakennuksen taa.)

AURA (Palaa Roslundin luo). Anteeksi! Juoksutin tuota naapurin tyttöä vähän asialla — maitoa noutamassa.

ROSLUND (joka sillä aikaa on sytyttänyt paperossin, nousee). Niin, minä tahdoin vain sanoa, että jos jotakin tarvitset, niin sano suoraan vain. Tiedäthän, että olen aina valmis auttamaan sinua, Aura.

AURA (Epäröiden). Olenhan minä saanut teiltä aina, mitä tarvitsen. Mutta —

ROSLUND: Mutta mitä?

AURA (Rohkeammin, vapaammin, päättävämmin). Mutta jos uskaltaisin kerrankin pyytää?...

ROSLUND: No? Mitä niin?

AURA: En itseni puolesta.

ROSLUND: Vaan kenenkä sitte?

AURA (Hetkisen mietittyään). Ettekö voisi tuolle Helena Häkkisen pojintimalle, Vilpulle, joka täällä on konemiehenä tehtaalla antaa parempaa palkkaa tahi parempaa paikkaa toimittaa tahi jollakin lailla auttaa häntä?

ROSLUND: Miksikäs sinä hänen puolestaan pyydät?

AURA: Hänen on niin vaijis tulla toimeen.

ROSLUND: Mitäs sinulla on hänen kanssaan tekemistä?

AURA: Minua niin säälittää. (Pyyhkii käden selällä toista silmänsä.)

ROSLUND: En ymmärrä.

AURA: Hänellä kun ei ole varoja, niin ei voi omaa kotia perustaa, vaikka niin tahtois morsiamensa kanssa yhteen mennä.

ROSLUND: Vai sillä lailla! Oletpa kovin hellätunteinen, kun niin toisten onnea ajattelet.

AURA (Kääntyy pois päin ja pyyhkii jälleen silmänsä).

ROSLUND: Enpä tiedä. En osaa sanoa, millä lailla voisin sen asian järjestää. En minä voi hänelle palkkaa korottaa hänen nykyisessä toimessaan eikä parempaa paikkaakaan sillä alalla nyt ole tiedossa häntä varten. Onhan hän muuten kunnan mies.

AURA (Kääntyen jälleen Roslundin päin). Jos lainaisitte hänelle viisisataa markkaa?

ROSLUND (Kummastellen). Viisisataa markkaa?! Lainata? On tuo pyyntösi hiukan kummallinen.

AURA (Vilkkaasti). Lainatkaa sitte minulle! Sanoittehan äsken juuri olevanne aina valmis minua auttamaan?

ROSLUND: Sanoin. Ja olenkin — millä voin — sinua. Mutta tähän ei koske sinua. Itse äsken sanoit, ettette mitään tarvitse.

AURA: Kyllä. Minä pyydän: auttakaa!

ROSLUND: Sinä siis vain et tahtonut suoraan sanoa, vaan näin kautta rantain koetit sen saada?

AURA (Kuin hämillään, mutta omituisen hehkuvasti). Niin — ei. Minä pyydän: lainatkaa minulle!

ROSLUND: Lainata — sitä en koskaan tee — tällä lailla. Mutta jos sinulle annan, niin annan tahtomatta antamaani takaisin.

AURA: Niinkö?! Olkaa niin hyvä! Tiesinhän, että tahdotte minua auttaa.

ROSLUND: Mutta viittä sataa markkaa minulla nyt ei niin vain satu aina lompakossani olemaan. (Ottaa esille lompakkonsa.) Tuossa: kaksi sataa! No, ja vielä viisikymmentä! Siinä kaikki. (Antaa setelit Auralle.)

AURA (Piiloittaa nopeasti rahat povelleen). Hyvin paljon kiitoksia! Tiesinhän, että... (Tehtaan torvi puhaltaa ensimmäisen kerran päivällislomalle.) Tuota! Jokos on päivällisaika?!

ROSLUND: Mutta minulla on sanottava sinulle vielä yksi sana, Aura. (Helena Häkkinen ilmestyy perälle oikealta iso kori käsivarrellaan, avaa kojunsa ja asettaa leipiä, limonaatipulloja y.m. esille, huomaamatta mitä etualalla tapahtuu.)

AURA: Tuossa Helena Häkkinenkin tuli kojuunsa: näkee teidän täällä kanssani puhelevan.

ROSLUND: Mitä se tekee?! Käydään tänne syrjään sitte. (Menee oikealle puolelle ulkokuonerakennuksen seinustalle.)

AURA (Seuraa häntä). Että mitä niin tahdoitte sanoa?

ROSLUND: Että semmoisesta, kuin viime sunnuntaina oli iltamassa työväenyhdistyksen talolla — ja perästäpäin — tapahtunut, ei pitäisi toiste enää tulla korviini kuiskettakaan.

AURA: Mitä insinööri tarkoittaa?

ROSLUND: Sen tiedät kyllä. Totta on, että renkini, joka oli ollut juovuksissa, oli pääsyllinen ja sen tautta en ai'okaan häntä enää kauan palveluksessani pitääkään.

AURA (Hätkähtäen). Minunko tähteni?

ROSLUND: Sinun. Ja etupäässä tehtaan tähden? Ei ole hyvä, että semmoinen elämä ja elämöiminen pääsee täällä huutoon.

AURA (Naurahtaen). Semmoinen elämä! Kaikki eivät osaa tekojaan yhtä hyvin salata!

ROSLUND (Joka ei ole huomaavinaan Auran sanojen salaviittausta). Olen saanut siitä jo kylliksi kuulla.

AURA: Keneltä?

ROSLUND: Eri taholta.

AURA: Roslund:

AURA: Ei. Joku siitä on käynyt teille puhumassa. Taidanpa arvata.

ROSLUND: Minulle suorastaan ei kukaan. Olen saanut kuulla sen syrjästä.

AURA: Pastori Portimolta!

ROSLUND: Se voi olla samantekevä!

AURA: Tietysti pastorilta. Tuossahan kauan seisotte ja juttelitte. Ja tietysti siitä. — Sen kyllä näin kaikesta. (Kuuluu tehtaan toinen puhallus.)

ROSLUND: Kas niin! Ei siis enempää siitä. Mutta toivon, että se siihen loppuukin.

AURA: Vai on Reetu siis käynyt pastorille valittamassa?! (Pilkallisesti.) Ha-ha-ha-ha-ha! Kaikkia sitä kuulenkin!

ROSLUND: Se voi olla samantekevä, kuka sen on puhunut. Minä en sitä tiedä.

AURA: Mutta minä sen tiedän. Minä olen vissi siitä, että se on hän eikä kukaan muu.

ROSLUND: Jos niin on, niin lienee hänellä ollut syytä siihen.

AURA: Saattaahan olla. Enhän minä sitä kiellä. Huonohan minä olen vaimo Reetulle, joka on niin uskonnollinen mies. — Siksihän he ovatkin pastorin kanssa niin likeisessä mielipiteiden vaihdossa. — Mutta miksi minä Reetulle vaimoksi jouduin, senhän te, insinööri, tiedätte yhtä hyvin kuin minä. Ja kovinhan minä olen huono ihminen, tiedänhän minä sen. Vaan siitä minä en syytä ketään muuta, kuin itseäni.

ROSLUND: No, no, Aura! Ei saa tekeytyä huonommaksi, kuin onkaan! Kelläpä meistä ei olisi vikansa ja suuretkin?! Niin no: hyvästi nyt sitte! (Ojentaa Auralle kätensä.)

AURA (Tarttuu siihen). Hyvästi!

ROSLUND (Poistuu nopeasti rakennuksen taa vasemmalle).

AURA (Seisoo paikallaan, hänen mentyään). Vai on se vanha raato käynyt minusta valittamassa?! (Puolikovaan katkerasti ja pitkään nauraen.) Ha-ha-ha-ha-ha-ha! (Muistaen yht'äkkiä.) Ja Manu joutuu siitä pois paikastaan! (Hänen kasvonsa vääntyvät itkuun, hän vaipuu halkovajan kynnykselle istumaan, peittää kasvonsa esiliinaansa ja itkeä nyyhkyttää hiljaksiin. Kuuluu tehtaan kolmas puhallus.)

AURA (Hypähtää istualtaan, kuivaa silmänsä, tunnustelee poveaan, jonne kätkei rahat, koppaa vajasta muutaman puun syliinsä ja rientää pihan poikki portaita ylös huoneeseensa.)

HELENA (Huutaa kojestaan Auran rientäessä pihan poikki, mutta tämän siitä välittämättä, pari kertaa). Aura! — — Aura!!

VILPPU (Tulee samassa vasemmalta perältä, nopeasti Helenan kojua kohti).

HELENA: Vilppuko se on? Ensimmäisenä ehätit!

VILPPU: On turkasen nälkä.

HELENA: Ruoka on kotona valmista. Käy syömään vain ilman minutta! Toivon tässä saavani myydyksi vasta uunista ottamiani hiivaleipiä. Olisin tuossa Aurallekin yhden lämpimiksi antanut, mutta eihän tuo huutoani kuullut tullakseen hakemaan.

VILPPU: Antakaa tänne! Minä vien hänelle.

HELENA: No, vie! (Valitsee leivän.) Tuossa! Tuohan on hyvin paistunut. Vie se!

VILPPU: Niin hyvältä näyttää, että tekisi mieli puraista siitä itsenikin pala. (Koppaa leivän ja lähtee tulemaan Ahkion asuntoa kohti.)

HELENA (Huutaen hänen jälkeensä). Sano, että heti leikkaa Reetulle kun hän tulee päivällistä syömään!

VILPPU (Taakseenpäin). Kyllä, kyllä! Tietää sen sanomattakin! (Tulee Ahkion ikkunan eteen.) Onko emäntä kotona? Aura hoi!

AURA (Tulee ikkunaan). Vilppuko siellä?

VILPPU: Helena Häkkinen lähetti lämpimät. Ottakaa vastaan! (Nousee kiikkulaudalle.)

AURA (Avaa ikkunan). Herranen aika! Ja näin ikkunasta! Kiitoksia paljon! Eipä ole aikaa sisään tulla. Suuret kiitokset Helenalle!

VILPPU: Käskeettiin heti Reetullekin antamaan päivälliseksi.

AURA: Arvaahan sen! Vaikka kaikki syököön — minun puolestani.

VILPPU (Hyppää alas). Ja morjens sitte taas!

AURA: Vilppu, hoi! Maltahan! Tulehan lähemmäksi!

VILPPU: Mikä on?

AURA: Tulehan ihan tänne ikkunaan kiinni! Tähän, tähän!

VILPPU (Nousee jälleen kiikkulaudalle ihan likelle Auraa). Mikäs salaisuus nyt?...

AURA (Puolikovaan). Lahja vaatii vastalahjaa. (Otaa setelit poveltaan.) Tuossa! Saat ruveta yhteenmenoasi Lainan kanssa valmistamaan.

VILPPU: Mitä se on? Ja mistä?

AURA: Ole huoleti! Ihan rehellisellä tavalla sinulle hankitut. Ja ehkä tuonnempana vielä palkankorotuksen saat tahi paremman paikan.

VILPPU: En minä tällä lailla.

AURA: Älä rapeakaan vastustelemaan! Sanoin: siinä ei ole mitään pelättävää.

VILPPU: Jos lainaksi, niin se on toista.

AURA: Se on oma asiasi. Mutta sinun ne ovat eikä sinun tarvitse niiden takaisin maksamista ajatella. Hiiskua vain et saa sanaakaan kellekään ja naimisesi Lainan kanssa sinun on välttämättä toteutettava nyt niin pian kuin suinkin. Se on ainoa ehto.

(Tällä välin on vasemmalla perältä alkanut tulla tehtaalaisia, jotka kulkevat tietä myöten oikealle, toiset menessään pysähtyen Helena Häkkisen kojun kohdalle ja ostaen häneltä mikä mitäkin.)

VILPPU: Näinkö ihan sitte onni mulle taivaasta tipahtaa?

AURA: Älä nyt joutavia rupata! Pistä rahat taskuusi ja livistä tiehesi! Mutta muistakin: suu poikki korvia myöten! Jos hiiskut sanankin vain kellekin, — äiti puolellesi varsinkin, — niin hukka perii kaikki ja koko asiasi on piloilla.

VILPPU: Kyllä minä *sen* suhteen vaieta osaan, kun näin onnellisesti...

AURA: No, muuta ei tarvita. Muistakin vain se! Hyvästi!

VILPPU (Auran kättä puristaen). Mitenkä minä nyt vain kiittää osaisin kylliksi?!

AURA (Sysää Vilpun alas). Pois siitä nyt vain ja kotia päivälliselle!
(Vetää ikkunan kiinni, vaan ei pane säppiin.)

VILPPU (Hyppää alas kiikkulaudalla, panee rahat taskuunsa ja lähtee nopeasti pois, kiertäen ulkokuonerakennuksen taitse oikealle).

REETU (Tulee samalla, puhellen erään toisen työmiehen seurassa vasemmalta tietä pitkin. Työmies eroaa hänestä ja menee ostamaan jotakin Helenalta. Reetu aikoo mennä kotiaan päin).

HELENA (Huutaa Reetulle). Päivää, Reetu! Niinkö ylpeästi sitä sivu mennäänkin meikäläisiä huomaamattakaan?

REETU (Matkan päästä). Päivää, Helena! Aioin kyllä syötyäni tulla kättä pistämään.

HELENA: Sitähän minä vainkin katselin, että mitä se Reetu noin alanenänä kulkee! Mitäs häntä muuten kuuluu?

REETU: Yksin päivin ikä kuluu. Mitäpä muuta?!

HELENA: No, Reetu menee syömään sitte! Laitoin sinne pienet lämpimät pöytäanne. (Panee ostajalleen ostokset paperiin.)

REETU: Joko taaskin?! No, kiitoksia, kiitoksia, paljon! Aina se Helena muistaa! Semmoinen herttainen ihminen! (Tulee etualalle ja aikoo mennä kotiinsa portaita ylös.)

AURA (Tulee häntä vastaan lautanen ja läkkituoppi kädessä). No, siinäkö sinäkin?

REETU (Tyynesti). Siinä. Vaan ei liene sulla ruoka pöydässä?

AURA (Laskeutuen pihaan). Paljonpa noita on laitoksia!! Noudan kellarista silakat ja piimän. Luukeitos on valmis ja hiivalämpimät sait Helenalta.

REETU (Käyden kiikkulaudalle istumaan). Jo tuon kuulin ja kiitinkin.

AURA (Pujahtaa vasemmalle rakennuksen päädyn taa).

REETU (Huoahtaa väsyneesti, molemmat kädet lautaan nojaten). Jo tämä on elämätä! Taivaan isä siunaa! Oikein vaikealta tuntuu kotia tulo. Herra Kristus, mikä tästä eteen tulee, mikä tästä eteen tulee?!

AURA (Palaa silakkalautanen piimätuopin peittona, mutta ei mene sisään, vaan astuu Reetun luo). Kuulin minäkin tänään jotakin, josta sinunkin pitää osasi saada.

REETU: Minkä niin?

AURA: Olet käynyt Portimolle kantelemassa, valittamassa minusta!

REETU: Kah!

AURA (Matkien). Kah! Vai ei muuta sinulla ole siihen sanottavaa? Senkin ... en tiedä enää miksi sinua sanoisinkaan!

REETU: En jaksanut enää, Aura, yksin kuormaani kantaa, — niin oli raskaaksi käynyt elämäni.

AURA: No, onkos se helpompi siitä nyt? Paraneeko se siitä, että pipit ja papit nyt meidän ja koko tehtaan työläisten sisällisiin asioihin sekaantuvat?

REETU: Sinä kai siihen itse olet eniten syytä antanut ja asiat sille tolalle ajanut.

AURA: Vai minä?! Kuormanani minä kannan nurkumatta, kärsin kaikki kellekään sanaakaan hiiskumatta. En juokse juoruja kantelemassa, vaikka akka olenkin, niinkuin sinä teet. Ei, kyllä ne raskaammatkin asiat minun hampaitteni takana salassa pysyvät.

REETU: Joll'et sanoin, niin teoin olet sen sijaan sinä paljon pahempia aikaa saanut, tämän viimeisen pahennuksen, varsinkin.

AURA: Ja siitä sinä ripillä kävit, — minulle nuhteita toimittamassa, niinkö?

REETU: Hyvässä tarkoituksessa, Aura! Että elämäsi parantaisit. Ettet yöt pitkään hypyissä ja iloissa ja Jumala tiesi, missä juoksisi ja lastasi ja kotiasi tyysti unhottaisi. Niin, Aura, hyvässä tarkoituksessa sen vain tein, että oikealle tielle kääntyisit ja elämäsi parantaisit.

AURA: Saarnaa, mitä saarnaat, mutta sinun kanssasi ei minun elämäni parane sinä ilmoisna ikänä, se on vissi.

REETU: Hyvä taivaan isä tuota luontoa! (Nousee ja alkaa mennä sisään.) Mitä minä kuulen, mitä minä kuulen?! Siunaa ja varjele! — Anna sitte ruoka ja lähde syömään!

AURA (Työntää hänelle käteen tuomansa piimätuopin ja silakkalautasen). He! Tuoss' on ruokasi, mene ja syö yksin ja pane sitte levolle, niinkuin sinun luontososi vaati; ja tapasi on! Minä en sinun kanssasi enää huoneesesi tule.

REETU (Seisoo kuin puulla päähän lyötynä). Vai et tule?

AURA (Yhä kiihtyen, mutta hillitysti). En. Sillä vaimosi en tahdo olla enkä tule olemaan koskaan.

REETU: Vai et?

AURA: Enkä oikea vaimosi koskaan ole ollutkaan.

REETU: Sen kyllä näen.

AURA: Ja se sun näkemän olisi pitänyt jo, kun otit minun.

REETU: Niin, niin.

AURA: Mutta maallisissa olit kiinni, vaikka tuommoinen Jumalaapelkääväinen olet olevinasikin. Rahaa tiesit saavasi, niin tämmöisen hylynkin otit, kuin minä olen.

REETU: Taivaan rangaistus, näen mä.

AURA: Toisen hylkäämän, niin. Sillä et suinkaan sinä niin sokea ollut, ettet nähnyt missä tilassa minä jo silloin olin.

REETU: Sokea, sokea olin, se on totta.

AURA: Teeskentelet! Niinkuin muka et sitä olisi tietänyt, että jo toisen lasta rintani alla kannoin, kun kanssani vihille menit?

REETU (Ei tahdo saada sanaa suustaan). Mitä — — sinä — — sanot?

AURA: Näet sen! Vieläkin teeskentelee! Koko fariseus! Oikea tekopyhä!

REETU: Sirkkako? — — (Tuoppi alkaa vavista hänen kädessään, hänen täytyy laskea se ja silakkalautanen portaille ja lyhyistyy itse kokoon istumaan alimmalle asteelle.) Sirkkako? — —

AURA: Niin juuri Sirkkasi ei ole sinun, vaan toisen miehen lapsi.

REETU (Raskaasti.) Sirkkuseni ei olekaan minun, ei ole minun! Jumalani, Jumalani! (Peittää kasvonsa käsiinsä.)

AURA: Tuota! Niinkuin minkäkin uutisen olisi kuullut! Laita luusi siitä ihmisten silmistä sisään ja käy syömään! (Sieppaa tuopin ja lautasen ja menee sisään.)

REETU: Voi minun, polosen päiviäni! Herra Kriste, siunaa ja varjele ja auta minua kurjaa raukkaa!

HELENA (Joka kummastellen on katsellut kojestaan jonkun aikaa, tulee, nähtyään Reetun yksin, juosten hänen luokseen). Mikäs täällä on? Mikäs Reetua vaivaa? Kuulin voihkinan ja näin Reetun täällä kyykkivän, niin — — — Voikos Reetu pahoin? Pyörryttääkö? — —

REETU (Syrjäyttää Helenea kädellään). Ei, ei! Menkää vain, Helena hyvä! Antaa olla! Antaa olla!

HELENA: Herra Jesus siunatkoon! Mikä nyt on tullut? (Huutaa ikkunaan päin.) Aura, Aura, hoi!

AURA (Näyttäytyy ikkunassa).

HELENA: Tulehan ulos! Ukkosi voi pahoin.

AURA (Viittaa vain kädellään siitä enempää välittämättä).

REETU: Ei, ei. En minä voi pahoin. Antaa sen olla. Ei tarvitse.

HELENA: No, en minä nyt sitte tästä ymmärrä tään taivaallista! Eikö käynyt syönti vai mikä ihme tuli?

REETU (yrittäen nousta). Ei, ei käy syönti, Helena hyvä! Ei nyt käy syönti.

HELENA: Ja mistä syystä? Mikä nyt tuli? Ja minä kun lämpimätkin Reetulle laitoin.

REETU: Lopussa taitaa olla elämäni kohta.

HELENA: Sanoohan Reetu toki, muutenhan tässä arvaillessani ihan päästä sekaisin menen!

REETU: Semmoisen sain tänään tiedon kaikkien entisten lisäksi, että maailma mustenee silmissäni.

HELENA: Minkä niin? Sanoo Reetu mulle! Minulle kaikki voi puhua, tietäähän sen. No?

REETU: Onko se totta, Helena?

HELENA: Mikä? Mikä? Sanon, jos tiedän.

REETU: Onko se totta, että Sirkka — — että Sirkka — — (Ei saa sanotuksi, vaan hyrähtää hiljaiseen itkuun.)

HELENA: Herra Jesus siunatkoon! Taaskin! Kuka sen nyt? — Mistä sen Reetu — —?

REETU: Se on siis totta? Helenakin siis sen tietää?

HELENA: Mistä minä? En minä — — Enhän minä ymmärrä, mitä Reetu tarkoittaakaan?

REETU: Kyllä, kyllä. Jo minä sen näen ja kuulen kaikesta. Se on totta. Pikku Sirkkuseni ei olekaan minun, ei olekaan minun Sirkkuni! (Itkee.)

HELENA: Kuka sen sanoi, kuka?

REETU: Kuka? Hän itse, — äiti!

HELENA: Ehkä valehteli vain. Ehkä sanoi sen muuten pikapäissään, — ja piloillaan?

REETU: Ei, ei. Kyllä se niin on. Kyllä hän sen tiesi, miksi sen nyt sanoi. Ilkeydellään hän sen nyt teki. Ennen ei ilmaissut, mutta nyt: puukon iski viimeiseksi sydämeeni!

HELENA: Ei saa Reetu sitä nyt noin sydämelle ottaa, jos se olisikin totta. Parasta on välittää vähät koko asiasta.

REETU (Kuin itsekseen). Semmoinen ihminen! Nyt minä vasta näen, mikä ihminen se on!

HELENA: Sitähän minä, että onhan niitä maailmassa muitakin ihmisiä. Mitä siitä noin välittää! Löytyy ehkä toinen, joka paremmin ymmärtää, säälii ja osaa arvoa antaa.

REETU: Petosta on maailma täynnä! Ketään ei voi uskoa, ei kehenkään luottaa.

HELENA: Kuka sen tietää?! Antaa ajan kulua: lohduttaikse Jumalan sanalla ja jos millä! Reetu menee nyt syömään ja panee sitte levolle! Tulee sisään: minä saatan!

REETU (Nousten). Sisään? Kotiin? Mikä koti se minulle enää on? Ei nouse jalka portaita ylös.

AURA (Tulee portaille). Ruoka on aikoja sitte pöydässä! Mitä siinä kuhnailee?!

REETU (Hätkähtäen Auran tullessa ja lausuesssa ensi sanansa). Oikein pahalta tuntuu kuulla tuota ääntä!

HELENA: Miksi, Aura, miksi tuon teit?

AURA: Siksi, että hänenkin piti kuulla, missä minun kärsimykseni juuret piilevät. (Reetulle.) Monastiko sitte vielä kärkeä pitää?

REETU: Kuin hautaan käsket! Koetanpahan mennä.

AURA: Helena saattaa. Hän sulle paremmin osaa seuraa pitää.

HELENA: Niin, niin, minä saatan, minä autan.

REETU (Nousee portaille). En minä syödä jaksa. Sohvalle, levolle panen.

HELENA (Saattaa Reetun sisään). No, levolle kuin levolle! Ehkä parasta onkin, niin rauhoittuu. (Menevät sisään.)

AURA (Näyttää kovin levottomalta, katse vilkkuu sinne tänne, hän katsahtaa rakennusten taa, kuin odottaisi jotakin). Ei, ei näy. Hänhän lupasi tähän aikaan poiketa. (Katsoo halkovajaan.) Ei. (Kääntyy ja samassa tulee aittarakennuksen takaa)

MANU: Siinäkö olet? (Asettuvat portaitten nurkkaukseen.)

AURA (Häntä kädestä pidellen). Kuin tulessa olen!

MANU: Odotin tuossa aitan takana, kun kuulin täältä ääntä.

AURA: Siis tiedät?

MANU: En. Mitä niin?

AURA: Vätykseni on käynyt papin kautta kielittelemässä ja hänestä on kaikki lähtösin. Mutta osasinpa minäkin hänelle samalla mitalla mitata: — tuskin henki pysyy!

MANU: Vai tahtoi hän jo mulle häätökäskyn toimittaa?

AURA: Insinööriltä itseltään kuulin, että tahtoo pois sinut luotaan.

MANU: Ihanko totta?

AURA: Eikös hän vielä sitä sulle ole sanonut?

MANU: Ei.

AURA: Ehkäpä sen sitte peruuttaakin.

MANU: Hitto sen tietää, kun on asiat tällä kannalla.

AURA: Mutta jos siitä tosi tulee ja sinä täältä pois joudut, niin seuraan mukanas, Manu. (Tarttuen häntä molemmin käsin takin ryntäisiin.) En koskaan jätä sinua! Vaikka Siperiaan menen kanssasi, ellet sinä minua jätä.

MANU (Vyötäisistä pidellen). Omani! Vielä häntä kysyt!

AURA: Kaikki teen sinun tähtesi, sinut pitääkseni! Sinussa vasta olen oikean löytänyt.

MANU: Hss! Kuka siellä on sisällä?

AURA: Helena. Reetua kuin omaansa ainakin vaalii. Makuulle kai toimittaa.

MANU: Minä lähden pois, — sattuu tulemaan.

AURA: Parasta tällä kertaa. Nyt ei ole aikaakaan. Illalla siis tavataan.

MANU: Koskenko partaalla?

AURA: Samassa paikassa — aitauksen kohdalla.

MANU: Hyvä on. Ja samaan aikaan?

AURA: Niin. Sittepäähän kaikki puhtaaksi puhutaan.

MANU: Terveeks' siksi. (Kättely.)

AURA: Niin olen kuin tulessa sinun tähtesi, Manu!

MANU: Tunnen jo tulesi. (Pujahtaa pois vasemmalle.)

AURA (Katsoo hänen jälkeensä, vetää syvään ilmaa keuhkoihinsa ja puhaltaa sen sitte pois kuin helpoituksen huokauksen).

HELENA (Tulee varovasti sisältä). Levolle pani. Kai kohta nukkuu.

AURA: Helenastapa ukolle olisikin tullut paras eukko.

HELENA: Taivaassa on aina toiset neuvot. Mutta voisipa sitä Aura toki miehelleen vähän hyvämpi olla.

AURA: Olen kummoinen olen enkä siitä paremmaksi muutu, kuin miksi luotu olen.

HELENA: Eihän nyt toki olisi pitänyt itsensä mennä noita asioita hänelle juttelemaan.

AURA: Silläpäähän jäi ne muilta hänelle ilmaistematta.

HELENA: Niinkuin siitä nyt kellekään helpompi oisi.

AURA: On. Ja itsepäähän se siihen vei. Tolalla kai oli, ja kuullut varmaan olisi toden joskus sittenkin. Niin kai oli sallittu, että sen nyt piti tapahtua.

HELENA: Kaipa kai sitte. — No, Jumalan huomaan. Suljen vähäksi aikaa kojuni ja pistäydyn kotona syömässä. Eikös Aura syömään mene?

AURA: Enkä. Pistäydyn rannassa. Siellä vielä on osa vaatteita viruttamatta.

HELENA: Niinkö? No, sehän passaakin Reetun kotona ollen. Terveeks' sitte.

AURA: Hyvästi vain!

HELENA (Menee perälle, sulkee kojunsa, ottaa korinsa käsivarrelleen ja rientää oikealle.)

AURA (Juoksee heti hänen mentyään, halkovajaan, kerää sieltä vyöliinaansa lastuja ja juoksee nopeasti, mutta varovasti kotiinsa. Kotvasen kuluttua hän palaa takaisin, kädessään pärekori ja siinä Lemmin tuoma pullo. Hän ottaa pullon, kääntää sen ylösalasin, puistaa siitä viimeiset pisarat maahan, panee jälleen koriin, katsoo levottomasti ympärilleen ja ikkunaan ja lähtee sitte, vilkaisten kerran pari jälkeensä, nopeasti kulkemaan perältä vasemmalle.)

(Hetkisen kuluttua lieskahtaa liekki Ahkion asunnossa, valaisten akkunan, ja savua alkaa näyttäytyä ikkunan raoista ja perältä ovesta.)

LEMPI (Tulee vasemmalta rakennuksen taitse ja on menossa halkovajaan).
Ai, hyvät ihmiset! Tuli on irti! Äiti! Äiti!! (Juoksee takaisin.)

REETU (Lyö samassa sisältäpäin ikkunan rikki, siitä aukeaa toinen puolisko ja hän retkahtaa mahalleen ikkunalaudalle läikähtyen savusta. Tuli loistaa huoneessa. Lempi ja hänen äitinsä tulevat juosten.)

NAINEN (Huutaa jälkeensä). Täällä Ahkion asunnossa! Antakaa palosoitto!
Tulkaa miehet, joutuun! Vettä, vettä! Herra Jesus siunatkoon!

LEMPI: Tuolla — Ahkio — ikkunassa riippuu!

NAINEN: Auttakaa! Auttakaa!

(Miehiä ja naisia, vesikorvot käsissä, rientää eri haaroilta esille. Tehtaan torvi alkaa puhalttaa palohälytystä. Yleinen juoksu, hälinä ja huuto.)

NAINEN: Vetäkää Ahkio ulos! Tuolta — ikkunalta! Tukehtuu! Herra Jumala! Taitaa jo kuollutkin olla.

(Muutamit miehet vetävät Ahkion alas ja laskevat toiselle puolen pihaa.)

ERÄS MIES (Huutaa portailta). Ei päästä enään sisään. Tuli ihan ovensuussa riehuu.

NAINEN: Entäs Aura? Missäs Aura on?

LEMPI: Täti näkyi rantaan päin juoksevan.

NAINEN: Mutta laps'?' Herra Jumala! Lapsi kai on sisällä vielä?

TOINEN MIES (Pihalla). Kuka sinne enää sisään uskaltaa mennä?

KOLMAS MIES: Minä menen, minä! (Kapuaa ikkunasta sisälle.)

NAINEN: Tukehtunut, kuollut kai se jo on!

TOINEN MIES (Kolmannelle). Vielä itse sinne palat!

(Sillä välin on paikalle tullut yhä enemmän väkeä, palokuntalaisia ja paloruiskuja. Sammutustyö edistyy ja näyttää siltä kuin tuli alkaisi talttua.)

KOLMAS MIES (Ilmestyy kohta ikkunaan ja kantaa lasta käsivarrellaan). Tuossa, ottakaa vastaan!
(Kapuaa samassa itse alas ja antaa lapsen kolmannelle joka sen antaa Lemmin äidille.)

NAINEN: Kuollut, kuollut on pikkuraukka! Tiesihän sen. (Vie sen Reetun viereen.)

REETU (On sillävälin alkanut näyttää elonmerkkejä, on käynyt istualleen aitan seinustalle, mutta näyttää kuin hän olisi puoli pyörriksissä eikä tietäisi mitä hänen ympärillään tapahtuu. Hän sopertelee itsekseen). Sirkkuseni, niin! Niin, niin! Niin, niin! Sirkkuseni! Sirkkuseni!

(Paikalle sillä välin ovat saapuneet toinen toisensa perästä myös Roslund, Poliisi, Portimo, Helena ja Vilppu, jotka tavalla tai toisella hääraävät palopaikalla.)

HELENA (Töytää esille). Herra Jesus siunatkoon! Täälläkö palaa? Ja minä kun neljännes, korkeintaan puoli tuntia sitte täällä kävin ja Reetun yksin lapsen kanssa nukkumaan jätin. Sinnekö ne jäivät, paloivatko?

NAINEN: Tuossa ovat, toinen vain hengissä!

HELENA (Reetuun päin). Hengissä — Reetu! Taivaan armo! Entäs Aura? Eikös hän ole tullut? Hänhän meni rantaan vaatteita viruttamaan.

AURA (Juoksee samalla sisään). Meilläkö palaa? Meilläkö palaa?

HELENA: Kun kerkisitkään lähteä!

AURA (Kuin epätoivoissaan). Kaikkiko, kaikkiko paloi?

ROSLUND: Ei ole hätää enää. Jo se näkyy loppuvan.

AURA: Entäs laps'?' Entäs? — — (Huomaa Reetun.) Tuossa! Sinä! Entäs laps'?' Entäs lapseni?

PORTIMO: Jumala korjasi pikku onnettoman raukan! (Auralle.) Hän sinua vahvistakoon ja suokoon sinulle armonsa!

REETU (Höpisten). Niin, niin, niin! Sirkkuseni! Sirkkuseni! Niin, niin, niin!

AURA (Reetulle, kiihtyen). Sinuthan minä jätin lapsen kanssa? Niinkö sen perään katsoit? Niinkö taloa katsoit? (Polvistuen lapsensa ääreen.) Lapseni! Pikku lapseni! (Reetulle.) Itsensä pelasti, lapsen jätti, tukehutti, poltti!

REETU (Kuin mielipuoli vuoroon itkien, vuoroon nauraen). Niin, niin, niin! Sirkkuseni! Sirkkuseni! Minä, minä — —

AURA (Huudahtaen). Kuuletteko hyvät ihmiset, mitä se sanoo? Hän sen poltti! Hän sen poltti!

REETU (Ivallisesti, katkerasti, molemmin vapisevin käsin Auraan osoittaen, niinkuin häntä tavoitellen ja yrittäen nousta). Niin, niin, niin! Minähän sen tein! Minähän sen tein! Kukas muu?! Minähän sen tein! (Lyyhistyy kokoon.)

HELENA: Herra Jesus siunatkoon!

PORTIMO (Roslundille). Mutta sehän ei ole mahdollista!

ROSLUND (Kohauttaa olkapäitään). Murhapolttoako?

AURA (Kun epätoivossaan huutaen, eri puolelle kääntyen, kädet ylhäällä). Kuulitteko?! Kuulitteko?! Kuulitteko?!

Esirippu.

NELJÄS NÄYTÖS.

(Huhmarin kosken ranta: oikealta puolelta viistoon viettävä, koivuja ja pajuja kasvava äyräs, jota myöten etualalta oikealta taka-alalle vasemmallepäin joen rantaan saakka kulkee aita. Aidassa, vähän matkaa rannasta, on portti ja siitä hiukan taempana puoliympyrään rakennettu penkki sekä sen keskellä pöytä. Tämä näköalapaikka rannassa on niemekkeen tapainen tasainen kallio kosken niskassa; perälle aukeaa järveä, saaria ja metsää, vasemmalla, aivan vastapäätä penkkejä, joen toisella puolen on jyrkkä kallioseinä, jossa kasvaa muutama vaivaispetäjä. Aidasta etualalle päin, mäentörmällä, kasvaa ruohoa, voikukkia ja kissankelloja ja alempana on hiekkatie, joka vie oikeasta etualan nurkasta mainitulle portille. — On ilta, tyyni ja hiljainen; kuuluu vain etäistä kosken kohinaa).

(Roslund ja Portimo tulevat oikealta tietä myöten).

PORTIMO: Nimismies siis on jo ryhtynyt tutkintoa pitämään tämänpäivän tulipalon johdosta?

ROSLUND: Tietysti. Viipymättä saapui hän paikalle.

PORTIMO: Ja Ahkio on pidätetty?

ROSLUND: Ei lopullisesti. Mutta häneenhän kaiken todennäköisyyden mukaan syy lankeaa.

PORTIMO: Jos ukko ollenkaan on syyn takeinen?

ROSLUND: Kuinka niin?

PORTIMO: Miesparka tuntuu olevan kuin päästä sekaisin aivan.

ROSLUND: Se voi hyvinkin olla teeskentelyä.

PORTIMO: Sitä en hänestä uskoisi. Pikemmin oli hän kaikista sielun kärsimyksistään joutunut semmoiseen tilaan.

ROSLUND: Teillähän oli keskustelu hänen asioistaan ennen tulipaloa ja voitte siis sen nojalla jotakin päättää.

PORTIMO: Sen nojalla juuri olen tullut siihen johtopäätökseen. Se oli tilapäisessä mielenhäiriössä

tehty epätoivon työ, — psykologisesti kyllä mahdollinen.

ROSLUND: Hauskahan olisi tietää mitä kaikkea hän teille, pastori, puhui, mutta — —

PORTIMO: Nyt en voi tietenkään kaikkia sanoa, mutta oikeuden edessä — —

ROSLUND: Tietysti, tietysti. Enhän minä tahdokaan urkkia. Mutta puhuiko hän mitään teille lapsesta, koska se ajatus näkyy eniten pyörineen hänen päässään?

PORTIMO: Kyllä, niin paljon, että tulin siihen käsitykseen, että hän oli siihen kovin kiintynyt.

ROSLUND: Ja kun äidin tähden koti oli käynyt hänelle sietämättömäksi, niin hän polttamalla sinne sekä itsensä että lapsensa tahtoi tehdä lopun kaikesta. Onhan se kyllä selitettävissä.

PORTIMO: Joka tapauksessa se on kovin merkillinen murhapoltto: salaperäinen, hämäreperäinen.

ROSLUND: Kieltämättä. Mutta hänen oma tunnustuksensa heti palopaikalla todistaa, että ketään muuta siitä ei voi epäilläkään. Eikä mikään toistaiseksi viittaa sinne päinkään, että se olisi jonkun toisen tekoa.

PORTIMO: Voisihan olla, että tuli pääsi irti hänen nukkuessaan. Hänhän kuuluu panneen maata. Vaimo oli poissa, kekäle putosi uunista maahan ja kun tavallisesti uunin eteen varomattomasti puita jätetään, niin paljonkos siinä tarvittiin, että huone oli ilmiliekissä tuota pikaa. Ja kun uuni oli siinä likellä ovea, niin ei hän enää sitä tietä päässyt ulos, vaan syöksyi ikkunalle. Mitenkäs muuten olisi selitettävissä, että hän jäi ikkunalaudalle retkottamaan?

ROSLUND: Hyvin yksinkertaisesti. Tunnettuhan on, että kun tahtoo saada tulen paremmin palamaan, niin avaa ikkunan. Epäilemättä ukko oli siinä tarkoituksessa tullut ikkunalle ja siihen sitte savusta typertynyt, kun savu alkoi tupruta ulos.

PORTIMO: Minä luulen, että ukko on liian yksinkertainen sitä konstia käyttääkseen.

ROSLUND: No, mutta lapsi sitte? Ellei olisi ollut hänen tarkoituksensa tehdä murhapolttoa ja jos hän sitä lasta niin kovin rakasti, niinkuin hän kaikesta päättäen rakasti, niin miksi ei hän sitä ihan ensimmäiseksi koettanut pelastaa ja siepannut käsivarrelleen ikkunasta mennäkseen?

PORTIMO: Epäilemättä oli hän niin unen pöppörössä, niin sekaisin.

ROSLUND: Uskomatonta! Sen ajatuksen — psykologisesti — minun mielestäni olisi pitänyt ensimmäisenä pyöriä hänen päässään, — unissaankin.

PORTIMO: Ettei hän niin tehnyt, se kai sitte sai hänen noin sekaisin puhumaan ja sanomaan hänen tehneen murhapolton.

ROSLUND: Ei, ei, kyllä tuo tuntuu minusta liian, liian, — kuinka sanoisin — pinnistetyltä.

PORTIMO: Ei suinkaan enemmän, kuin toinenkaan olettaminen. Päinvastoin.

ROSLUND: Sittepähän saadaan nähdä, mikä arvelu on oikeampi.

PORTIMO: Niin, toivotaan että tutkimus luo valoa tähän kovin hämärään, surulliseen juttuun. (Alkavat mennä portille.)

ROSLUND (Avaa portin). Mutta ukon oma tunnustus, herra pastori. Sehän on enemmän kuin mikään muu!

PORTIMO (Mennen Roslundin pyynnöstä edellä.) Enhän minä kiellä.

ROSLUND (Seuraa, sulkien jälkeensä portin). Eihän sitä niin vain oteta semmoista rikosta niskoilleen!

PORTIMO: Paljon on, paljon, vaikuttimia, joita ehkä emme tunne vielä.

ROSLUND: Kaikkihan on mahdollista. — Eikös istuta hetkeksi tähän? (Istuutuvat penkeille näköalaa katsomaan ja puhelemaan.)

MANU (Ilmestyy samalla taka-alalta oikealta äyräälle ja lähestyy vaanien aita. Huomattuaan Roslundin ja Portimon istuvan rannalla hän kyykistyy ja jää kurkistamaan aidan raosta etualalla kulkevalle tielle.)

AURA (Tulee juosten oikealta tietä myöten).

MANU (Kohottaa päänsä yli aidan). Aura! Aura!

AURA (Hengästyneenä). Sielläkö olet?

MANU: Hss! Tuolla istuu ihmisiä rannalla: insinööri ja pastori. Nouse tänne likemmäksi!

AURA (Menee Manun luo; aita jää heidän välilleen. Keskustelu heidän kesken käy puolikovaan). Juoksin niin, että sydän nousi kurkkuun. Onpas tänään ollut päivä!

MANU: En luullut tulevasikaan.

AURA: Pääsin kuulustelusta pois puoleksi tunniksi. Tavataan täällä sitte myöhemmin uudelleen. Nyt ei ole pitemmältä aikaa.

MANU: Eikä sovikaan täällä olla, kun nuo tuolla istuvat. Ja muutenkin tässä tähän aikaan vielä ihmisiä enemmän liikuskelee. — No, mitäs siellä on kysely ja selville saatu?

AURA: Linnaan se vanha hepsu nähtävästi joutuu.

MANU: Ihanko?

AURA: Tietävästi — murhapoltosta. Asiahan on niin selvä ettei selvempää olla voi. Helena Häkkinen oli ainoa, joka huoneessa kävi ennen tulen irtipääsyä, vaan eihän se, Reetun hyvä ystävä ja suosikki, voine syylliseksi kääntyä, ammuin kuin Reetu kohta itse oli pakoitettu tekonsa tunnustamaan.

MANU: Kovin se juttu kuulostaa merkilliseltä.

AURA: Aivot kun on ihmiseltä sijoiltaan, niin tekee jos mitä. Joko linna tahi hullujen huone sillä on edessä, — jompikumpi.

MANU: Reetu parka! Oikein säälittää.

AURA (Teeskennellysti). Minuakin säälittää, vaikka niin paljon olen kärsiäkin häneltä saanut — sinun tähtesi Manu. Ja lapsenkin siinä kadotin — kaikki sinun tähtesi vain.

MANU: Minun? Mitä joutavia minua asiaan sekoitat!

AURA: Asiaan?! En, Jumala minua siitä varjelkoon! Päinvastoin olen iloinen, sillä nythän ei enää mitään esteitä voi välillämme olla eikä välillemme tullakaan.

MANU: Kuka sen vielä tietää.

AURA: Kuinka niin? Kuinka niin?

MANU: Kuinka asia oikeudessa lopullisesti voi päättyä. Se voi kestää vuosikausia ala- ja yläasteet käydessään.

AURA: Mutta kun se on niin selvä, kuin päivä. Ja kai minä hetikin siitä miehestä lain mukaan eron saan, kun se linnaan viedään tahi hourujen hoitolaan joutuu, ja olen vapaa uusiin naimisiin — sinun kanssasi. Eikö niin? Sehän on selvä.

MANU: Selvä, kun on selvä ja selvitetty, vaan sitä ei se vielä ole.

AURA: Maltathan sinä nyt vielä tuon yren odottaa? Ja olenhan minä sinun nyt jo kokonaan muutenkin.

MANU: Niin vastenmieliseltä tuntuu kaikki nyt tuon tämän päiväisen tapahtuman jälkeen.

AURA: Mitä sanotkaan, Manu? Peräytymäänkö jo lähdet? Itsehän olet sanonut, ettet tyytyisi minua näin vain pitämään, vaan että kokonaan vaimoksesi tahdot.

MANU: Enhän minä mitä peräydy.

AURA: Mitäs sitte tarkoitat? Sallimahan itse näkyy kaikki niin järjestävän, että tahtosi tulee täytetyksi.

MANU: Jopahan! Poishan joudun paikastanikin. Ja juuri sinun tähtesi.

AURA: Et saa lähteä. Et vielä. Sinun täytyy pyytää saada jäädä. Sinun täytyy pyytää insinööriltä anteeksi.

MANU (Naurahtaen). Anteeksiko? Minä? Mistä? Taitaa jäädä tekemättä minulta.

AURA: Teethän?! Minun tähteni! Tämä kerta! Että saat olla täällä siksi kuin asiamme on selvä.

MANU: Mitäs minä täällä sen ajan teen? Ostan heti tilani ja muutan sinne.

AURA: Mitä? Hetikö? Entäs minä, Manu! Ajattelehan!

MANU: Kah! Maltathan sinä nyt vielä tuon yren odottaa?

AURA: Sinäkö nyt noin puhut?

MANU: Kun ei muuten käy päinsä, Aura.

AURA: Käy, käy! Minä en sinua laske. Minä pyydän itse insinööriltä sinun puolestasi.

MANU: Sen saat, jukoliste, sinäkin jättää tekemättä.

AURA: Semmoinenko nyt on ääni kellossa?

MANU: Semmoinen — siinä suhteessa! Minä en salli kenenkään toisen sekaantua minun omiin asioihini.

AURA: Yhteinen asiammehan se on: yhtä paljon minun, kuin sinunkin. — Minä en voi sinusta erota, Manu, nyt enkä koskaan. Vaan nyt sinä, kun yksin olen, kun ei ole ketään turvaa minulla, kun sinua eniten tarvitsen, kun olen vain kaivannut sitä hetkeä, että saisin sinut yksin pitää ja omaksesi kokonaan tulla, nyt sinä tahdot lähteä ja jättää minut. Niinkö, Manu? Niinkö?

MANU: Älä nyt joutavia vetistele! Eihän nyt vielä mikään lopullisesti ole päätetty. Saadaan nyt nähdä, minnepäin asia kääntyy.

AURA: Nyt sinä vain väistelet! Mutta muista, Manu, että kaikki olen antanut, kaikki uhrannut sinun tähtesi, — elämäni, kaikki, kaikki.

MANU: Kaikki, kaikki! Kuulenhän minä sen ja tiedän.

AURA: Niinpä pysykin sanassasi, sinä!

MANU: Mitäs en ole pitänyt? Kaikki olen minäkin tehnyt, mitä sinä olet pyytänyt ja tahtonut. (Katsoen rantaan, jossa Roslund ja Portimo nousevat lähteäkseen.) Tuolla nousevat! Ehkä tulevat tännepäin! Erotaan!

AURA: Tulet siis uudelleen myöhemmin? Tuletko?

MANU: Tulen, tulen!!

AURA: Silloin saamme kaikki puhua loppuun — ja päättää! Ihanko varmaan tulet?

MANU: Milloinka olen sinulle sanani rikkonut? Olenko kertaakaan vielä?

AURA (Käden puristus yli aidan). Et, Manu, et. Uskon sinua. Hyvästi siksi! (Juoksee pois oikealle.)

ROSLUND: Pastori lähtee siis vielä etemmäksi kävelyllä? (Hyvästelyä.)

PORTIMO: Menenpähän vielä pitkin järven ranta. On niin ihana ilta.

ROSLUND: Minun täytyy jo rientää kotiapäin. Näkemiin, näkemiin! (Tulee portista etualalle.)

MANU (Tekee hänelle hyvänpäivän lakkiaan nostaen).

ROSLUND: Mitäs Manulla? Onkos minulle asiaa?

MANU: Toin vain hevosen tuonne hakaan. (Hyppää yli aidan ja lähestyy Roslundia.) Mutta olisihan vähän asiaakin, jos insinöörin niinkuin passaisi kuulla?

ROSLUND: Eikös siitä olisi kotonakin voinut?... Mitä niin sitte?

MANU: Tahdoin vain ilmoittaa, että ehkä on parasta, että sanon itseni irti nykyisestä toimestani.

ROSLUND: No? Mitä se tarkoittaa?

MANU: Olen kuullut, että insinööri on tyytymätön minuun.

ROSLUND: Siinä tapauksessahan on luonnollisinta, että minä sanon irti Manun.

MANU: Ajattelin, että teenpähän sen sitte ennemmin itse, kun että se minulle ilmoitetaan.

ROSLUND: Manu siis on itse syyllisyydestään tietoinen, koska sen minulle ilmoittaa.

MANU: En tiedä mitään semmoista tehneeni renkinänne, että teidän tarvitsisi minuun tyytymätön olla.

ROSLUND: Kukas minun mielipiteeni sitte on Manulle ilmaissut?

MANU: Olenpahan vain syrjästä kuullut.

ROSLUND: Suoraa vastausta minä en kysymykseeni odottanutkaan. Tahdoin vain sillä viitata, mistä syy tyytymättömyyteeni on etsittävässä ja että siihen voi antaa aihetta muullakin lailla, kuin vain omain tehtävänsä laimiinlyömisellä.

MANU: Minun mielestäni tekoni kuuluu tehtaalaisten yksityisen elämän piiriin ja on vain heidän itsensä arvosteltava ja rangaistava, jos se senlaatuinen on.

ROSLUND: Mutta minun mielestäni on tuo aivan väärä käsitys, aivan väärä ja julkea sitä paitsi. Tehtaalaisten iltamat ovat julkiset ja viranomaisten julkisen valvonnan alaiset. Tapahtumat niissä koskevat siis myös itse tehdasta ja minua tehtaan isännöitsijänä. Se on niin selvä asia, että minua kummastuttaa, että minun on pitänyt tämä vielä Manulle selittää. Mitä seurauksia viimeisestä iltamasta muuten on ollut ja mitä kaikkea sen johdosta on ilmi tullut, sen Manu itse kyllä tietää selittämättäkin.

MANU: Senpätähden lienee parasta, että koetan kaikkia muita seurauksia välttää ja — muutan pois.

ROSLUND: Ellei Manu luota itseensä ja luule, että elämänsä paranee, toisin sanoen, ettei ainakaan mitään samallaista tahi senkaltaista tapahdu, joka saattaa elämän tehtaalla huonoon huutoon.

MANU: Minä luotan niin paljon itseeni, että luulen jo voivani oman talon perustaa ja hoitaa sitä niin, ettei se ainakaan huonoon huutoon tule.

ROSLUND: Vai niin! Sittehän asia on puhuttu. (Menee nopeasti oikealle.)

MANU (Hänen jälkeensä). Niinpä minunkin puolestani. (Katsoo kotvan hänen jälkeensä, kääntyy sitte, huomaa Lainan ja Vilpun tulevan perältä rantaa pitkin näköalapaikalle, kyykistyy, hiipii ylös aidan luo, kiertää oikealla aidan toiselle puolelle ja ilmestyy sinne samalle paikalle, missä ensikerralla oli, ja painautuu jälleen piiloon aidan taakse.)

LAINA: Istutaanhan tähän!

VILPPU: Eikös tuolla nurmikolla ole parempi? Tule! Mennään sinne!
(Avaa portin.)

LAINA: Sama se! Mennään! (Tulee portista etualalle.)

VILPPU (Seuraa ja sulkee portin). Tuossahan ennenkin on istuttu. (Osoittaa nurmikolle alemma sitä kohtaa, mihin Manu aidan taakse on piiloutunut.)

LAINA (Tunnustelee ruohoa). Ei ole kastetta nurmella ollenkaan: ihan kuiva. (Istuutuvat.)

VILPPU: Mutta onpas nyt tyyni ja leuto ilta: ei lehtikään lepata puussa.

LAINA: On. Ihana oikein. (Hetken äänettömyys.)

VILPPU: Minä lupasin kertoa sinulle jotakin, Laina.

LAINA: Niin, no? Mitä se on?

VILPPU: On sattunut suuri onni minulle. Jos suostut, niin voimme perustaa yhteisen kodin piankin.

LAINA: Millä keinoin?

VILPPU: Olen saanut muutaman sadanmarkan rahaa...

LAINA: Mistä niin?

VILPPU: Ja sitte ehkä saan palkankorotusta tahi paremman paikan — ehkä.

LAINA: Mistä olet rahaa saanut?

VILPPU (Hämäten). Olenpahan vain saanut.

LAINA: Ei ole totta.

VILPPU: Vaikka paikalla näytän. Tuossa! (Ottaa povitaskustaan setelit, näyttää ja pistää ne paikalla takaisin.) Uskotkos nyt?

LAINA: Sano! Mistä olet saanut?

VILPPU: Enpä sanoi! Eikös ole saman tekevä, mistä olen saanut. Välistä, näet, rakkauskin kovan onnen voittaa.

LAINA: Minäpä en suostu, ellet sano.

VILPPU: Ja minä olen luvannut, etten sanoisi.

LAINA: Sittepä ei tule asiasta mitään.

VILPPU: Niinkö siis, että suostut varmaan, jos sanon?

LAINA: Saadaan nähdä! Saadaan nähdä!

VILPPU; Ei, sinun pitää luvata se varmasti ja vanhoa päälle.

LAINA: Jos olet lainaksi ottanut, niin en sitä hyväksy, sillä elää kituuttamaan lainarahoilla minä en suostu.

VILPPU: Etpäs arvannut oikein.

LAINA: Helenaltako sitte olet saanut? Periähän et ole keltään voinut.

VILPPU: Erehdyit vieläkin.

LAINA: Sitte et ole niitä oikealla tavalla saanut.

VILPPU: Laina! Varastaneenko minun ne luulet...! Johan sinä nyt!..!

LAINA: Sitä en luule. Mutta olet joltakin ne pyytänyt.

VILPPU: Enkä sitäkään.

LAINA: Mitenkäs sitte? Selitähän!

VILPPU: Pyytämättä olen ne saanut. Ihan kouraaani ovat ne tupatut. Sallima on ne lähettänyt minulle, — meille.

LAINA: Kuka se sallima sitte on? Sinun pitää se minulle sanoa!

VILPPU: Näinkö sinä todenperään vaadit?

LAINA: Miksi sinä epäilet sitä ilmaista? Sinä pelkää jotakin.

VILPPU: Minulla ei ole syytä pelätä. Ja kun nyt niin räiskeästi sitä vaadit, niin sanon: Auralta sain.

LAINA (Kovin kummastellen). Auraltako?

VILPPU: Niin juuri.

LAINA: Milloinka niin?

VILPPU: Tänään — päivällä — vähää ennen tulipaloa.

LAINA: Nyt en minä ymmärrä mitään! Kuinka hän tuli ne sinulle antaneeksi? Mitenkä ja missä tarkoituksessa?

VILPPU: Otti vain ja kutsutti luokseen, kun päivälliselle kotia menin ja äitipuoli käski minun siinä sivumennen viedä hänelle lämpimät, otti ja pisti rahat kouraaani, toivoen, että niin pian kuin suinkin menisimme yhteen.

LAINA: Tuo vasta on merkillinen menettely! Mitä rahoja ne sitte ovat ja mikä tarkoitus niiden antamisessa piilee? Etkös, Vilppu, ole sitä itsekkin ajatellut?

VILPPU: Kummastuttihan se minuakin. Mutta kun se ne niin väkisin käteeni työnsi, niin kiitin ja otin. Miks'en sitte semmoista lahjaa olisi ottanut?

LAINA: En minä vain. Enkä huoli siitä vähääkään. Etkä sinäkään sitä saa vastaan ottaa.

VILPPU: Oletpa sinä nyt kovin kummallinen. En minä siinä mitään pahaa nähnyt.

LAINA: Ellet silloin nähnyt, niin kai nyt huomata pitäisi jotakin tulipalon jälkeen. Kuka sen tietää, mikä siinä takana on. Ihan minua jo pelottaa ja kauhistuttaa.

VILPPU: Mikä niin? Joutavia kuvittelet.

LAINA: Oikein kamalia aavistuksia alkaa päässäni herätä, kun muutenkin niin hämärältä kuulostaa koko se murhapolttojuttu.

VILPPU: Selitähän toki!

LAINA: En sano mitään, mitä luulen. Mutta voivat ne rahat esimerkiksi olla vain etukäteen sinun turviisi toimitetut, etteivät nekin palaisi ja löytyisi niiltä, joilta ei pitäisi löytyä...

VILPPU: Vielä häntä kaikkia!...

LAINA: Eikä sillä hyvä. Voivat sinulta vielä niitä tulla takaisin vaatimaan ja saatat joutua, Jumala ties, jos mihin rettelöihin. Ei, Herran tähden, minä en suostu, en mihinkään, en ikinä mihinkään kauppoihin noiden rahojen kautta.

VILPPU: Johan sinä nyt, Laina, koko minun asiani pilasit, iloni ja onneni kokonaan.

LAINA: Neuvoisin minä sinuakin, Vilppu, olemaan varovainen ja toimittamaan ne setelit ajoissa takaisin.

VILPPU: Mutta, Laina hyvä, nehan annettiin nimenomaan, että minä voisin oman kodin perustaa. Ja tiedäthän, että Aura aina on ollut niin kiltti ja ystävällinen ja hyväsydäminen minulle, aina minua säälinyt ja hyvää minulle toivonut.

LAINA: Kyllä, kyllä minä sen tiedän, Mutta että tuossa lahjassa ei mitään hyvää piile, ainakaan minua kohtaan, sen minä ihan vissisti tiedän ja sen päälle vanhoakin voin.

VILPPU: Jopa sinä nyt kovin minua loukkaat. Meidän naimisemme siis ei mitään hyvää tietäisi sinulle?

LAINA: Usko minua, Vilppu, ilman pitemmittä selityksittä, että kyllä siinä vilppiä Auran puolelta on. Sillä niin epäitsekäs hän ei suinkaan ole, kuin sinä luulet ja miksi hänen muka jalo tekonsa hänet tekee.

VILPPU: Mennään sitte Auran luo! Selittäköön hän sinulle kaikki!

LAINA: Hulluko sinä olet?!

VILPPU: Kah, kun et sinä usko!

LAINA: Uskon minä sen verran, etten mihinkään nyt suostu — en millään mokomin.

VILPPU (Alla päin). Sekö siitä sitte tulikin!?

LAINA: Se.

VILPPU: Ehkä sittenkin vielä minua varkaaksi luulet? Luulet ne rahat minun huonolla tavalla saaneen?

LAINA: Varkaaksi en sinua, Vilppu, usko. Mutta ei ne hyvälläkään tavalla saatu ole, se on minun ajatukseni, ei ainakaan hyvässä mielessä annettu.

VILPPU (Nousee). No, siinä tapauksessa, jotta asia oikein selviäisi, käyn minä sitte hakemassa Auran tänne.

LAINA (Nousee myös). Mitä se asia siitä paranee?

VILPPU: Paranee se. Minä en nyt sitä tähän jätä. Ymmärräthän sen itse, Laina? Minulle tämä on vakava asia. Odotathan täällä? Minä käyn pyytämässä Auraa tänne. Odotatko?

LAINA: Voinhan minä odottaa. Mutta ei siitä sittenkään mitään lähde.

VILPPU: Saat nähdä. Tullaan ja selvitetään, niin saat itse kuulla ja sitte vasta voit lopullisesti päättää. Tuon hänet kohta puheillesi vissisti. (Rientää oikealle.)

LAINA: (Aikoo mennä näköalapaikalle.)

MANU (Näyttäytyy samalla aidan takana.) Hyvää iltaa, Laina!

LAINA: Hyi, kun säikähdin! Manuko siellä on?

MANU (Hyppää aidan yli). Uskaltaako tulla puhuttelemaan?

LAINA: Milloinkas siihen on pitänyt lupa pyytää?

MANU (Tulee alas tielle ja kättelee). Kun näin yksin iltamyöhään ollaan kävelyllä.

LAINA: Voihan siihen syytäkin olla.

MANU: Tiedän, tiedän kyllä sanomattakin.

LAINA: Mistäpä Manu sen nyt niin hyvin tietäisi?

MANU: Suoraan sanoen ja väärään valehtelematta: satuin kuulemaan, kun tahallani kuuntelin. Tuossa noin istuin aidan takana: silmilläni kurkistelin ja korvillani kuulin kaikki, mitä tässä Laina Vilpun kanssa keskusteli.

LAINA: Onpas se Manu koko ovela ja utelias.

MANU: Ei olisi päänäköäni pälkähtänyt teitä täältä tavata, ellei olisi sattuma saattanut. Hevosen toin tuonne laitumelle ja juuri ennen teidän tuloanne tässä samassa paikassa insinööriä puhuttelin.

LAINA: Se on totta: näimme insinöörin edellämme tässä pastorin kanssa istuvan.

MANU: Totuus ei pala tulessakaan!

LAINA: Vai kuuli Manu siis kaikki?

MANU: En sanaakaan päästänyt korvieni ohi, niin oli kumma kuulemani.

LAINA: Mitäs Manu siitä arvelee?

MANU: Vilppuparka taisi saada rukkaset.

LAINA: En ole semmoiseen epävarmaan yritykseen koskaan tositeossa aikonutkaan mennä.

MANU: Sepä oli hauska kuulla.

LAINA: Saatikka sitte tuommoisilla apuneuvoilla.

MANU: Joilla on pohjaltaan perin itsekäs tarkoitus, sen minä heti huomasin.

LAINA: On se Aura koko kavala kappale.

MANU: Mitäs Laina siitä luulee, saanko kysyä, — siitä tarkoituksesta?

LAINA: Luulen, mitä luulen, mutta jätän sanomatta.

MANU: Ehkäpä minä sen sitte nyt uskallan ja saan suoraan sanoa, koska sen molemmat tiedämme?

LAINA: Enhän minä kiellä.

MANU (Ottaen häntä kädestä). No, tarkoitus on tietysti yksinkertaisesti estää minut saamasta Laina, niinkuin minun on ollut aikomukseni ja haluni.

LAINA: Niinkö?

MANU: Tositeossa aina, vaikka tässä vähän olenkin toisen verkkoon ollut kietoutumaisillani. Sallima näkyy minut niistä juonista tässä hyvissä ajoin pelastavan.

LAINA: Juonia ne ovat ja oikein kamalia, todenperään. Jumala ties, mitä niistä lopulta ilmi käykään.

MANU: Niinkö Laina luulee? Ja mitä sitte?

LAINA: En tahdo edeltäpäin sanoa mitään, mutta kyllä uskon, että luuloni vielä toteutuu.

MANU: Vähän jo minäkin sitä aloin tuumia. Ihankohan hän onkin sitte sen murhapolton toimeenpannut?

LAINA: Kyllä se taitaa sinnepäin vain kääntyä. Saadaanhan nähdä.

MANU: Jo tässä sitte pitää taivasta kiittää.

LAINA: Manunpa tähden Aura siihen tekoon kuitenkin lienee joutunut.

MANU: No, sitte hän yhtä paljon Lainan ja meidän kummankin tähden, jos niiksi tulee. Meitä se on tahtonut estää yhteen pääsemästä, samalla kun on Vilpun ja Lainan naimista edistää halunnut.

LAINA: Semmoiseen surkeaan umpikujaan se sillä kateudellaan on sitte asiansa ajanut.

MANU: Kun ei ole entinenkään elämä alunpitäen, kuulenma, iloa ollut! Sääli on vähän raukkaa!

LAINA: Saadaanpa kuulla, miten hän nyt itse minulle asian selvittää.

MANU: Minä siis jään seurasta pois: lähden ajoissa tieheni. Muuten lähden piankin koko seudulta. Tietääkö Laina sen?

LAINA: Kuinka niin? Minne?

MANU: Paikkani jätän. Muutan pois. Talo on oma jo katsottu. Perustan oman kotini, niinkuin olen jo ennenkin puhunut. Nyt siitä tosi tulee; toinen alkaa elämä ja toinen kuranssi.

LAINA: Ihanko todella, Manu?

MANU: Ja sinne toivon voivani Lainankin noutaa? Eikö niin — nyt? Eikö sopisi minunkin kevytmielisyyteni unhottaa ja pahat tekoni kaikki?

LAINA: Ei puhuta tässä siitä nyt. Voidaanhan toiste tavata.

MANU (Käsi kädessä Lainan kanssa). Ei puhuta sitte. Jos vain on lupaus ja varma toivo, niin ei enempää puhuakaan tarvitse. Onko?

LAINA (Kuiskaten). Eiköpähän, Manu!

MANU: Sitte alkaa minun puolestani jo kaikki olla selvillä. Selvittäkää nyt tekin — muut. (Puristaa Lainan kättä ja rientää portista nopeasti perälle.)

LAINA (Jää yksin kotivaksi mietteissään seisomaan. Hän kääntyy astuakseen tietä oikealle).

AURA (Tulee samassa häntä vastaan juosten). Lainako täällä? Iltaa!

LAINA: Entäs Vilppu? Minnekäs hän jäi?

AURA: Vilppuko?

LAINA: Hänhän läksi Auraa tänne hakemaan.

AURA: Mitäs hänellä, — teillä on minun kanssani tekemistä?

LAINA: Semmoisen kysymyksen voisin minä pikemmin tehdä Auralle meidän asioihimme nähden.

AURA: Mitä Laina tarkoittaa?

LAINA: Sitä, että missä suhteessa Aura niin auliisti on tahtonut huolta pitää meidän naimisistamme?

AURA: Sekö ei Lainaa miellytä, että minä niin vähällä olen voinut Vilppua auttaa?

LAINA: Ei se apu minulle vähyytensä vuoksi ole vastenmielinen, vaan sen vuoksi, että sen tyrkyttäminen toiselle oli ihan joutava eikä suinkaan vie siihen, mihin oli tarkoitettu. Sillä minä en koskaan suostu niitä rahoja käyttämään enkä niiden ottajaankaan.

AURA: Vai niin? Kovinpas Laina puolestaan siinä asiassa ylpeä on.

LAINA: Niin olen.

AURA: Ettei vain katumoiksi käy perästäpäin?

LAINA: Eikä käy. Pikemmin voisi katumoiksi käydä, jos ottamaan suostuisin.

AURA: Sitäkö kuulemaan Vilpun siis piti käydäkin minua tänne hakemassa?

LAINA: Tuli annetuksi vastaus jo ennenkuin selityksen sain, jota

Auralta kaipasin. Vaan nytpä en enää sitä kaipaakaan.

AURA: Sen sijaan olen minä tässä niin ymmällä Lainan sanoista, että mielelläni vähän selitystä niihin tarvitsisin.

LAINA: Aikapa ne kyllä selvittänee ilman minuttakin, — ne ja paljon muutakin.

AURA: Syytöskö tuo on salainen jostakin minua vastaan? Siinä tapauksessa on parasta puhua suunsa puhtaaksi.

LAINA: Minua ei haluta nyt eikä ole haluttanut ennenkään sekaantua toisten asioihin. Senpätähden on parasta, että lähden ja lähetän nyt Vilpun tänne, niin saatte kahden tuon keskinäisen asianne selvittää.

AURA: Kutsumatta olen tänne tullut enkä kutsu ketään tulemaankaan. Parasta on jättää Vilppukin sitte tänne lähettämättä. Minä en häntä ainakaan tarvitse.

LAINA: Enkä liioin enää minäkään. Vaan jos hän vielä sattuu tulemaan, niin pyydän sanomaan, ettei hänen tarvitse minua täällä odottaa. Hyvää yötä sitte! (Menee oikealle.)

AURA (Hänen jälkeensä kauan katsoen). Mitä on tapahtunut? Mitä on tekeillä nyt? (Levottomasti ympärilleen silmäillen.) Alkavatko epäillä? Alkavatko sittenkin olla jäljillä asiasta? Mutta missä on Manu? Miks'ei hän ole jo täällä? Miks'ei hän jo tule? — Vaan kukas se tuolta juoksee? Vilppuhan se on!

VILPPU (Tulee juosten rantaa pitkin portin kautta etualalle). Täällähän Aura on! Kävin hakemassa Lainan tähden; äitipuoli sanoi Auran jo tännepäin lähteneen. Mutta missäs Laina on?

AURA: Hän lähti vast'ikään. Sanoi, ettei tarvitse häntä odottaa.

VILPPU: Itsehän hän lupasi täällä odottaa minua.

AURA: Kai sitte sillä aikaa jo ehti jotakin väliin tulla.

VILPPU: Puhuiko hän mitä?

AURA: Kyllä.

VILPPU: Mitä? Mitä hän sanoi?

AURA: Kaikellaista hämärää, mutta selvään kuitenkin sen, ettei hän koskaan mihinkään suostu.

VILPPU: Mutta eikös Aura selittänyt?

AURA: Kovin oli ylpeä. Ei tahtonut mitään kuulla eikä itse mitään selittää.

VILPPU: Minulle se nyt on ihan käsittämätöntä tämä kaikki, tämä tämmöinen käänne.

AURA: Vaan ei minulle. Palaneen käry siinä paikalla tuntui.

VILPPU: Että mitä niin?

AURA: Että Vilppu sitä ei kuitenkaan saa siihen jättää. Kaikki pitää koettaa, ihan viimeiseen asti, saadakseen hänet taivutetuksi. Epäluulot hajoittaa pitää!

VILPPU: Johan minä. Kaikki sanoin. Olisi vain pitänyt Auran itsensä vakuuttaa, etteivät ole rahat huonolla tavoin hankitut ja että ovat hyvässä tarkoituksessa annetut.

AURA: Turha se minun olisi ollut puhua, ellei siinä Vilpun sanat auttaneet. Ja parasta olisi taitanut olla jättää mainitsematta, mistä rahat ovat lähtöisin, niinkuin pyysin.

VILPPU: Taisi todellakin tulla hullusti tehdyksi! Mutta kun ei se muuten ottanut asiaa kuullakseenkaan.

AURA: Sanoinhan: palaneen käry se siinä nyt tuntui! Vilppu juoksee perässä nyt, koettaa pitää häntä vain silmällä eikä hellitä, ei vaikka mikä tulisi. Kaikki pitää koettaa, vaan ei saa minua enää asiaan sekoittaa, ei sanallakaan?

VILPPU: No, ei ei! Mikä ihme tästä nyt tulikaan. (Poistuu nopeasti oikealle.)

AURA (Epätoivossaan). Hullusti, hullusti on kaikki käynyt! Mitä olenkaan tehnyt? (Istuutuu tien viereen nurmelle.) Kun ei jo tule se Manu! Silloinhan kaikki selviää, kun saan kuulla hänen ajatuksensa.

(Hämärtää.)

MANU (Tulee perältä portille). Oletko täällä?

AURA (Hypähtäen pystyyn). Olen. Sieltäkö sinä?

MANU: Pidin sanani. Tulin kuin lupasin, mutta kauan en voi ollakaan nyt.

AURA: Kuinka niin? Miks'et?

MANU: Asia on päätetty.

AURA: Mikä asia?

MANU: Insinöörin kanssa. Muutan pian pois.

AURA: Sittenkin! Vaikka minä pyysin ja rukoilin. Ja sinähän puolin lupasit.

MANU: Ei voi aina ja kaikkia pitää, minkä lupaan.

AURA: Niinkö? Sitä en luullut mieheltä kuulevani.

MANU: Ei ole aina syy sysissä vain.

AURA: Nyt eivät ole asiat, niinkuin olla pitäisi, sen näen kaikesta. Mutta minä seuraan sinua. En jätä sinua, Manu. Sanoinhan, että tulen kanssasi, jos lähdet.

MANU: Niinhän sanoit. Mutta ei sitä aina voi tehdä, mitä tahtoo ja aikoo. Taitaa käydä vaikeaksi pääsykin ennenkuin tämänpäivän juttu on loppuun suoritettu.

AURA: Mitä tarkoitat? Sanoiko sinulle insinööri mitä?

MANU: Eikä sanonut. Muuten vain itsekseni niin perustelen.

AURA: Se ei ole totta. Sinä olet jonkun kanssa puhunut. Olet tavannut jonkun. Minä arvaan, kuka sen on päähäsi pannut.

MANU: Joutavaa siihen on muita sekoittaa. Omista sanoistasi ja teoistasi sen päättelen.

AURA: Mistä sanoista ja teoista?! Mitä sinä nyt puhut, Manu? Kuinka omituisesti sinä käyttäydyt kanssani? Noin tylysti et puhunut päivällä minulle. (Tarttuu kiinni häneen.) Sinä et saa olla noin, et saa noin julmasti kohdella minua!

MANU (Väistäen häntä). Älä viitsi, Aura! Älä kajoa minuun käsilläsi!

AURA: Kuule! Mitä sinä sanot? Miksi lykkäät sinä minua luotasi? Manu, Manu!

MANU: Sanoinhan; ei ole aikaa nyt! Minun täytyy lähteä! On jo niin myöhäkin.

AURA: Sitäkö varten sitte tulimmekin tänne? Näinkö sinä nyt minulle puhut? Eikö ole aikaa? Manu! Manu! Sanoitko, että sinun täytyy lähteä? Lähteä? Myöhäkö — meidän yhdessä olla? Manu!

MANU: Olen minä pahemmassa kuin pelissä kanssasi tässä nyt.

AURA: Niinkö? Ja minä kun olen kaikki sinun tähtesi tehnyt, kaikki, kaikki, saadakseni olla kanssasi, pitää sinut, omistaa sinut, saadakseni sinut omakseni aivan ja ollakseni onnellinen, minäkin kerran elämässäni. (Heittäytyy hänen kaulaansa.)

MANU (Riistää irti hänen kätensä kaulastaan). Anna olla, minä sanoin! Päästä! Minun täytyy lähteä! Ei käy se päinsä enää.

AURA (Pitäen yhä häntä kädestä). Ja miks'ei? Miks'ei enää?

MANU: Sen sinä tiedät hyvin, Aura, sanomattanikin! Minulta sitä älä kysy! Hyvästi! (Irroitaa kätensä, survaisten samalla Auran luotaan, ja poistuu oikealle nopeasti.)

AURA (Lyyhistyy polvilleen nurmelle ja kirkaisee). Manu! Manu! Yksinkö minut jätät?! Yksin, yksin, yksin! (Vaipuu suulleen maahan hurjaan, hillittömään itkuun.)

Esirippu.

VIIDES NÄYTÖS.

(Sama huone kuin ensimmäisessä näytöksessä, mutta korjattuna tulipalon jälkeen: katto on valaistu, seinät, jotka ennen olivat ilman tapetteja, ovat peitetyt pinkopaperilla ja uunin ja ovensuun puolella huonetta on permannossa uudet laudat. Uusi on ikkunakin ja verhot siinä. Perällä on ruokakaapin sijassa maalaamaton kaappipöytä. Kätkyt on poissa, sänkysohva on sysätty kokoon ja kansi on päällä. Huone tekee asumattoman, kylmän vaikutuksen.)

HELENA (Tulee Roslundin seuraamana). Insinööri on hyvä ja tulee katsomaan. Näin täällä nyt on laitettu korjausten jälkeen.

ROSLUND: No, niin! Onhan täällä jotensakin entisellään. Ahkion vaimo saa asua täällä toistaiseksi. Helena on hyvä ja tuo hänet vain tänne.

HELENA: Ei se tahdo millään mokomin tulla tänne, herra insinööri.

ROSLUND: Eihän hän voi teilläkään asua niin kauan.

HELENA: Ahdastahan tuo kovin minun kopissani on.

ROSLUND: Varsinkin kun hän semmoisessa levottomassa tilassa on.

HELENA: Kovin hän on käynyt levottomaksi viime aikoina, herra insinööri.

ROSLUND: Ja mistä syystä? Ettekö ole päässyt selville siitä?

HELENA (Kuin väistellen). Kuka hänet oikein tietää, herra insinööri!
Kuka hänet oikein tietää! Tietysti sen tulipalon johdosta täällä.

ROSLUND: Sen vaikutustahan se luonnollisesti on. Mutta — —

HELENA: Sen, sen! Minkäs muun?! Luonnollisesti vain sen, herra insinööri.

ROSLUND: Onkos teidän tiedossanne ehkä mitään muita seikkoja, jotka häntä noin olisivat tavallista enemmän kiihdyttäneet?

HELENA: Ainahan niitä huhuja liikkuu ja uusia syntyy, mutta en minä niihin sekaannu, herra insinööri. Syrjässä tahdon pysyä kaikista.

ROSLUND: Ovatko siis ne huhut hänen tietoonsa tulleet ja alkaneet häntä painostaa?

HELENA: Saattaahan se olla. Hyvinhän se juuri on mahdollista. Varsinkin se, kun ei kukaan tahdo enää uskoa, että tämä tulipalo olisi Reetun tekoa ollut.

ROSLUND: Niinkö? Niinkö luulette tekin?

HELENA: No, minä voisin, näin meidän kesken sanottuna, melkein jo vannoakin sen päälle, herra insinööri.

ROSLUND: Tehän, kuuleman mukaan, viimeinen olitte, joka sitä ennen sisällä kävitte ja siis voitte parhaiten siinä asiassa jotakin tietää.

HELENA (Salaperäisesti). Niinhän sitä luulisi, niinhän sitä luulisi? Pahaltahan se näyttää. Ja voihan vielä käydä, että minut rautoihin panevatkin.

ROSLUND: Eihän sitä kukaan ole väittänyt.

HELENA: Eipä tosin, ei. Sillä johan sen selvä järkikin typeryydeksi sanoo, että kun minä Reetua viattomaksi väitän, niin kai minä itse silloin syytön olen, sillä jos minä taas syyllinen olisin, niin en suinkaan minä, joka muka olen ainoa, jonka syyksi se rikos muuten voisi joutua, olisi sitä hänen päälleen vierittämättä itse vapaaksi päästäkseni, he-he-he-he! Ja mitäpä aihetta minulla olisi ollut Reetua ja heidän lastaan polttaa? Sillä onko kukaan koskaan kuullut minun Reetusta ajatelleen tai puhuneen muuta, kuin hyvää.

ROSLUND: No, niin. Ahkiohan sen on tunnustanut tehneensä eikä muita vastaan yhtään mitään sitovia todisteita ole.

HELENA: Niinhän sitä luulisi, niinhän sitä luulisi?! Mutta kyllä se minun vakaumukseni on, että Reetu kerran vielä, jos Jumala suo, linnasta kotia tuodaan.

ROSLUND: Asiahan ei ole vielä oikeudessa käsitelty.

HELENA: Siinäpä se on, siinäpä se on!

ROSLUND: Suotavahan se on, että syytön vapautetaan ja syyllinen saa rangaistuksen...

HELENA: Juuri niin, herra insinööri, juuri niin!

ROSLUND: Ellei sitte, tarkoitan, kaikki jää huolimattomuuden ja vahingon laskuun.

HELENA (Tuskin kuuluvasti, pilkallisesti nauraen). He-he-he!
Oikeudessapahan se sitte nähdään! Sielläpähän se selviää.

ROSLUND: Tuntuu aivan kuin teillä olisi epäluulonne, Helena Häkkinen.
Sanokaa: ketä te epäilette?

HELENA: Jumala minua varjelkoon! Minä en sano yhtään mitään! Enhän minä mitään varmaa tiedä.
Kuinka minä insinöörille semmoisia sanoisin, jota en todistaa voi? Johan nyt!

ROSLUND: Mutta Ahkion syyttömyydestä sanotte siltä olevanne varma.

HELENA: Sanon, insinööri, ja olen. Ja kaikki teen, että hänen syyttömyytensä ilmi tulisi.

ROSLUND (Aikoo mennä). No niin. Siinähän teette oikein. Käykää nyt sitte noutamassa Aura tänne!
Tehkää voitavanne saadaksenne hänet tänne muuttamaan.

HELENA: Menen, menen paikalla! (Katsoen ikkunaan.) Vaan tuossapahan hän tuleekin.

ROSLUND: Tuleeko? Itsestään?

HELENA: Vilpun saattamana. Vilppu hänen nyyttiään kantaa. Pyysin Vilpun, joka hänen kanssaan kauniisti puhua osaa, taivuttamaan hänet lähtemään.

ROSLUND (Aikoo mennä). Ehkäpä minä lähden. Vaan ei. Kentiesi, hän tahtoo minulle jotakin sanoa.

HELENA: Insinööri jää vain! (Aukaisee oven.) No, siinähän Aura tulee.
Sehän oli oikein.

AURA (Tulee).

VILPPU (Seuraa häntä, kantaen nyyttiä, jonka laskee sohvalle).

AURA (On kovin muuttunut, kalpea ja levoton; hänen silmänsä, joissa on omituinen hehku, vilkkuvat sinne tänne.) En minä tänne jää.

ROSLUND: Päivää, Aura! (Kättelee).

AURA: Päivää! Mitä te täällä teette?

ROSLUND: Tulin katsomaan. Täällä on huone taas laitettu kuntoon.

AURA (Helenalle). Sanoinhan: minä en jää tänne asumaan, en.

HELENA: Insinööri kun on niin hyvä ja antaa Auran edelleenkin asua täällä.

AURA: Mutta minä muutan pois. Tulin vain katsomaan, miltä täällä näyttää. Mutta tänne en jää.
Vilppu, ota taas nyytti, niin lähdetään. Minä muutan pois koko seudulta.

ROSLUND: Mitä turhia Aura puhuu? Eihän mikään pakoita täältä muuttamaan.

AURA: Ei pakoita. Mutta minä en jää tänne sittenkään. Kaikki ihmiset ovat minua vastaan. Kaikki minua vihaavat ja vainoavat täällä. Minä sanoin, että minä lähden. Eikä kukaan saa minua siitä estetyksi. — Vilppu, tules tänne! Minulla on sinulle vähän sanomista.

VILPPU: Mitä niin? (Roslund ja Helena menevät peremmälle, jossa edellinen näkyy jotakin kuiskaavan Helenalle.)

AURA (Vie Vilpun syrjään oikealle puolelle etualalle). Vilppu hyvä, juokse Manun luo ja pyydä hänen heti tulemaan tänne puheelleni! Sano, että minä käskin, että hänen pitää heti tulla!

VILPPU: Voinhan minä käydä, mutta tokkopahan joutanee?

AURA: Joutaa, joutaa! Tänäänhän hän muuttaa paikastaan. Tänäiltana hän lähtee täältä pois. Me

lähdemme yhdessä. Minä lähden hänen kanssaan.

VILPPU: Onko se jo päätetty?

AURA: Kun minä kerran niin sanon, niin se on.

VILPPU: Toista minä vain luulin.

AURA: Oletpa sinä lapsellinen, Vilppu. Usko minua, mitä minä sanon. Minä en häntä jätä. Olen päättänyt häntä seurata ja seuraan vaikka maailman ääriin asti. Mene, juokse pian, Vilppu hyvä!

VILPPU: Saatanhan minä mennä. (Menee.)

HELENA (Vilpulle jälkeen). Minä tulen myöskin. (Auralle.) Minä kyllä tulen vielä takaisin, Aura. (Menee.)

AURA: Hyvä on! (Roslundille.) No, menkää tekin! Mitä te tänne jätte?

ROSLUND: Minulla olisi kanssasi vähän puhuttavaa, Aura.

AURA: Ei minulla ole aikaa, Minä odotan tänne erästä toista henkilöä.

ROSLUND: Kyllä minä kohta lähden. Ole ihan huoletti vain! Älä nyt ole noin levoton!

AURA: Enhän minä mitä levoton ole. No, mitä teillä sitte on sanottavaa?
Sanokaa pian!

ROSLUND: Sinun pitäisi nyt hiukan tyyntyä, Aura! Sano minulle: kuinka sinun asiasi oikeastaan ovat?

AURA (Naurahtaen). Mitkä asiat? Olettepas te hepsu! Hyvinhän minun asiani ovat.

ROSLUND: Minua niin vaivaa tuo sinun tilasi. Sano: kannatko sinä kovin paljon kaunaa minua kohtaan?

AURA: Mitä te nyt joutavia utelette! Mitä kaunaa?

ROSLUND: Tiedäthän, mitä tarkoitan.

AURA: Kaikkia te muistelettekin! Mitä kissoja! Minä olen nyt niin onnellinen, kohta olen niin onnellinen, etten ole koskaan elämässäni ollut!

ROSLUND (Tarttuen Auraa kädestä). Minä pyydän sinulta anteeksi, Aura, mitä olen sinulle tehnyt.

AURA: Tekö? Ei teillä mitään anteeksi pyydettyä ole. Ellette te, niin joku toinen. Samahan se meikäläisille on, kuka. Ettekä te yksin syypää ole. Yhtä paljon siinä oli minun omaakin syytäni. Itsehän tulin luoksenne.

ROSLUND: Minä kuulen, että siis olet antanut minulle anteeksi?

AURA: Olen, olen. Aikoja sitte.

ROSLUND: Siis minua hiukan olet rakastanutkin, niinkuin minäkin sinua?

AURA: Ehkä, ehkä en. Kuka sen tietää, mitä se oli minun puoleltani silloin! Vaan ei se sitä oikeata ollut, kuin nyt.

ROSLUND: Mitä — nyt?

AURA: Ei, ei, — ei mitään. Muuten minä vain höpisen. — Mutta yhtä minä en ole teille anteeksi antanut koskaan.

ROSLUND: Mitä niin?

AURA: Että minut Ahkiolle naitoitte.

ROSLUND: Sehän oli pakko tehdä — meidän molempien tähden.

AURA: Ei ollut. Kunpa olisin ymmärtänyt silloin! Kunpa olisin aavistanut silloin!

ROSLUND: Niin, väärin se taisi olla tehty.

AURA (Pysähtyy yhtäkkiä puheessaan, kuin jotakin tarkasti kuuntelemaan.) Kuulkaa!

ROSLUND: Mitä niin?

AURA: Menkää pois! Se on hän! Hän tulee jo! Menkää pois!

ROSLUND: Kuka niin? Ketä sinä odotat?

AURA: Hän tulee, Manu. Hän piiloutui tuonne ylisen portaille! Menkää pois nyt, että hän saa tulla luokseni!

ROSLUND: Mitä sinä nyt turhia hourit?! En minä kuullut mitään.

AURA: On, on, siellä hän on. Minä menen katsomaan. (Menee katsomaan.)

ROSLUND (Hänen jälkeensä, tehden käsillään kummastelevan eleen).
Tämähän on ihan merkillistä!

AURA (Kirkaisee ja juoksee huutaen sisään, piiloutuen Roslundin taakse, jonka asettaa itsensä ja oven väliin). Ei, ei, se ei ollutkaan hän! Suojelkaa, suojelkaa!

ROSLUND: Aura hyvä! Mikä ihme sinun nyt on?! Sano!

AURA: Se olikin Reetu! Aukaisin ylisen oven, niin siellä pimeässä seiso i Reetu Sirkka kuolleena käsivarrellaan. Hän on tullut takaisin! Hän on tuonut Sirkkan tänne. Menkää, ottakaa häneltä Sirkka pois! Sehän on teidän lapsenne. Menkää, ottakaa! (Sydäntäsärkevällä, pakahtuvalla äänellä.) Minä en jaksa, minä en jaksa enää.

ROSLUND: Ihanhan sinä olet sairas, lapsi raukka. Koeta nyt hiukkasen tyyntyä, Aura hyvä! Käy tuohon sohvalle pitkäkellesi ja pane pää nyyttisi päälle. (Vie hänet sohvalle.)

AURA: En minä, en. Tähän minä en käy maata, en koskaan, en koskaan.

ROSLUND: No istutaan tässä sitte. Jahka tulee Helena, niin lähetän hänet lääkäriä noutamaan. Sinähän olet ihan sairas, lapsikulta.

AURA: Enkä ole. Ei tarvitse lääkäriä. Ei tarvitse mitään. Menkää te nyt pois! Sattuu vielä Manu tulemaan, niin kateeksi käy, kun näkee teidät tässä minun vieressäni. Sitä minä en tahdo, (Ovelle kolkutetaan.) Siinä hän on. Enkö sanonut. (Molemmat hypähtävät ylös. Aura menee ovelle päin.)

PORTIMO (Aukaisee oven).

AURA (Peräytyen). Pastori!

PORTIMO (Tulee sisään). Hyvää päivää! (Kättelee Roslundia ja Auraa.)
Kuulin Auran jo muuttaneen tänne takaisin.

AURA: En, en ole muuttanut. Käymältä vain olen. Lähden heti matkalle.

PORTIMO: No, niin. Pääasia on, että saan Auraa puhutella. — Insinöörin kuulin myös olevan täällä, niin että — — (Jatkaa kuiskaten Roslundille ja ottaa kirjeen esille povitaskustaan.)

AURA: Että mitä niin?

ROSLUND: Ei, ei, minä lähden. Minä jätän pastorin Auran kanssa kahden kesken. (Kättely.) Hyvästi Aura! Aura koettaa nyt olla vain ihan levollinen. (Menee.)

AURA: Mitä, pastori —?

PORTIMO: Minä sain vast'ikään kirjeen, joka aiheuttaa tämän käyntini Auran puheilla.

AURA: Minkä kirjeen? Keltä? Manultako?

PORTIMO: Ukko Ahkiolta — mieheltänne.

AURA: Mitä minulla on hänen kanssaan tekemistä?

PORTIMO: Eiköhän kuitenkin? Hän ilmoittaa tässä, että hän tätä ennen on ollut niin typeryksissään, ettei ole tietänyt mitä on puhunut, Nyt on hänelle kuitenkin selvinnyt, että hän on menetellyt väärin, kun näin on ottanut murhapolton omaksi syykseen. Herramme johtaa ihmisten teot lopulta kuitenkin aina päivän valoon. Ahkio kieltää — ja omatuntonsa vaatimuksesta — tehneensä ollenkaan murhapolttoa ja peruuttaa tunnustuksensa.

AURA: Niinkuin kukaan uskoisi, mitä se ukkorähjä hassuttelee? Mitäs se muuta latelee? Ja ketäs se nyt syyttää?

PORTIMO: Syyttää hän ei suorastaan tahdo ketään omasta puolestaan.

AURA: Siinäpä se!

PORTIMO: Hän sanoo, että kyllä kärsii sen ajan, kunnes asia tulee oikeudessa esille, ja toivoo, ettei Jumala liian ankarasti tuomitsisi sitä, joka tuosta teosta havaitaan syylliseksi.

AURA: Helenaa kai se siinä tarkoittaa, ketäs muuta? Kai maar' se siitä nyt kovin raskaalta tuntuu, että juuri Helena siitä syylliseksi joutuu?

PORTIMO: Minä en tahtoisi oikeastaan heti lisätä Auralle kuormaa kuorman päälle, mutta Herra näköjään niin vaatii.

AURA: Että mitä sitte vielä?

PORTIMO: On tullut ilmi asianhaaroja, jotka vievät tämän kysymyksen likemmäksi selvyyttä ja ratkaisua.

AURA: Pastori sanoo vain! Minä en ole vielä kuullut mitään.

PORTIMO: Eikö Auran omatunto todellakaan siis sano mitään, koska Aura noin julkeasti rohkenee minulle vastata vasten silmiä?

AURA: Minä tässä jo niin kovin hermostun, kun tuolla lailla kidutetaan ja viivytetään minua, vaikka olisi niin kiire lähtöön.

PORTIMO: Minä en suinkaan tahdo viivytellä omasta puolestani. Tahtooko Aura sitte kuulla neiti Telsolta itseltään, mitä —

AURA: Lainalta?! Mitä sillä ruojalla vielä olisi minusta sanottavaa?

PORTIMO: Koska Aura todellakin näkyy olevan noin hermostunut, niin taitaa olla parasta, että minä kerron, mitä hänellä on ollut ilmaistavana.

AURA: Mitä se minua liikuttaa, pastori? Minä jo sanoin, ettei minulla ole aikaa. Minun täytyy lähteä. Minä matkustan tänään pois täältä.

VILPPU (Katsoo ovesta sisään).

AURA: Vilppu, tule sisään vain! (Juoksee häntä vastaan.) No, mitä hän sanoi? Olen jo niin kauan odottanut. Tuleeko hän? Miksei hän jo tullut kanssasi?

VILPPU: En tavannut.

AURA: Miks'et tavannut? Missäs hän on?

VILPPU: En tiedä.

AURA: Kuinka et tiedä? Mitäs sulle sanottiin?

VILPPU: Manu kuuluu kolme tuntia sitte jo matkustaneen pois.

AURA: Se ei ole totta. Sinä valehtelet, Vilppu.

VILPPU: Sitte ovat muut minulle valehdelleet.

AURA: Yksinkö lähti? Vai Lainan kanssa?

VILPPU: Puodissa näkyi Laina olevan.

AURA: Yksin siis! (Sieppaa nyyttinsä ja aikoo lähteä.) Hyvästi! Minä lähden myös. Manu odottaa minua! (Juoksee ovelle, jonka survaisee auki.)

POLIISI (Seisoo eteisessä häntä vastassa). Olkaa niin hyvä! Ei saa mennä minnekään! (Käännyttää Auran takaisin ja tulee sisään. Helena tulee hänen jälessään.)

AURA: Miks'ei? Sepä nyt on kumma!

POLIISI: Nimismies on antanut käskyn, ettette saa lähteä ennenkuin hän on tullut kuulustelulle.

AURA: Vieläkin?! Johan minä olen kaikki sanonut. En minä enää mitään tiedä. Minun täytyy päästä. Päästäkää! Päästäkää! (Aikoo taas tunkeutua ulos.)

POLIISI (Sulkien tien). Ei se käy päinsä.

PORTIMO: Auran on parasta pysyä alallaan nyt vain. — Minä jo yritin sanoa Auralle, että on tullut ilmi uusia asianhaaroja, jotka ovat kovin raskauttavia Auralle — entisten lisäksi.

AURA: Mitkä? Nekö Lainan jutut? Kyllä minä sille vielä ne valheet näytän, jahka hänet tapaan.

PORTIMO: Aura kuuntelee minua nyt ensin! Aurahan lähetti noin tuntia ennen tulipaloa pikku Lemmin ostamaan osuuskaupasta litran lamppuöljyä, eikö niin?

AURA (Kalpenee ja mykistyy, horjuu ja peräytyy uuniin päin, johon yrittää nojata, eikä saa vastatuksi mitään, vaan tuijottaa Portimoon).

PORTIMO: Eikö niin? Eikö niin? Tunnustaahan Aura sen?

AURA (Kuiskaten). Kuka sen on sanonut? Kuka sen on sanonut?

PORTIMO: Onhan se totta?

AURA: Ei, ei, ei, ei, se ei ole totta, se ei ole totta.

PORTIMO: Aura hyvä! Pikku Lempi ei osaa vielä valehdella. Ja neiti Telso voi todistaa, mihin aikaan Lempi on käynyt, Auran pyynnöstä, tulipalopäivänä ostamassa paloöljyä.

HELENA: Sitä paitsi löytyi se pullo, jonka Laina tunsu nimilapusta samaksi, jolla Lempi oli käynyt sitä öljyä hakemassa, siltä kohtaa rannasta, missä Aura oli tulipalon alkaessa vaatteita viruttamassa: oli, näenmä, jäänyt epähuomiossa virtaan heittämättä.

AURA (Nyyhkyttäen, tukahtuen). Ei, ei, ei, ei, ei, ei!!!

PORTIMO: Mitä hyötyä siitä on enää, että noin kieltää vastoin selviä todisteita?! Vaan mitäpä minä kyselen! (Ikkunaan vilkaisten.) Tuossa näkyy nimismies jo pihalla olevan isännöitsijän kanssa tänne tulossa.

HELENA (Kääntyen, käsiään hykertäen, vuoroon poliisiin, vuoroon Vilpun puoleen ja kuiskaten). Enkö minä sanonut, enkö minä sanonut? Vapaaksi se Reetu-ukko pääsee.

PORTIMO: Sydämessään on Aura jo tunnustanut tekonsa, minä sen näen. Tunnustaahan Aura sen nyt julkisestikin, lähinnä lain ja järjestyksen valvojalle?

AURA (Joka koko ajan on seisonut kuin kivettynyt, itkuaan pidättäen, alkaa yhä kovemmin nyyhkyttää ja itkeä. Itkun seasta kohoaa kuiskeesta yhä kovemmaksi huudoksi sana): "Tu-hu-hu-hu-hun-nus-nus-nus-tan-tan-tan — — —" (ja hän vaipuu suulleen sohvalle.)

Esirippu.

Loppu.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK AURA: 5-NÄYTÖKSINEN NÄYTELMÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of

this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work

is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.